

Geschiedenis van Sittard in beeld

Deel 5: de jaren 1950 - 1988

Pagina 824 - 995

De geschiedenis van Sittard door de eeuwen heen, aan de hand van 2132 oude en nieuwe foto's, ansichtkaarten, historische afbeeldingen en landkaarten.

1950

De Stadbroekermolen wordt stil gelegd en in 1955 aan de gemeente Sittard verkocht. Het laatste stukje gracht, de Grote Wieër, wordt opgehoogd en met graszoden bedekt om er in 1968 een parkeerplaats aan te leggen. Weg was het laatste stukje gracht uit de middeleeuwen.

*Figuur 1: Mooi hè, op de plek van de oude stadsgracht Grote Wieër in 1968
(op de achtergrond de Helstraat, de Paradijsstraat is al gesloopt en rechts AH)*

Ook de wal bij de Paradijsstraat wordt afgegraven voor de aanleg het ABC-complex. Tot deze tijd was de wal om Sittard bijna volledig, met slechts drie korte onderbrekingen: het stuk wal vanaf de Brandstraat tot aan de Schiefbaan (verdwenen bij de bouw van het Bisschoppelijk College en de aanleg van de Walstraat voor een verbinding met de Engelenkampstraat), bij het Steenemuurke voor de aanleg van de Rosmolenstraat (voor een verbinding van de Markt met de Engelenkampstraat) en de doorgang van de Deken Tijssenstraat door de Begijnenhofwal (voor een verbinding van het Kloosterplein met de Rijksweg).

Figuur 2: Troosteloze aanblik van wat ooit de wal, de stadsgracht en de Sjiefbaan was

In het Limburgs Dagblad stond het volgende artikel over het dempen van het laatste stuk gracht en de aanleg van een parkeerplaats: *Aan de Walstraat achter het Bisschoppelijk College zal een parkeerplaats worden gerealiseerd, waarop plaats zal zijn voor enkele honderden auto's. Dit om het gebrek aan parkeerruimte in de binnenstad althans gedeeltelijk op te heffen. Maar daarvoor moet een offer worden gebracht en dat betekent dat "ooze wal zo sijk" een stukje kleiner moet worden. Voor velen misschien met pijn in het hart, want de realisering van het plan impliceert immers dat een brokje historie met de grond gelijk wordt gemaakt. Dat heeft men gisteren gedaan door op die plek, naast de Sjiefbaan, een aantal knotwilgen uit de grond te halen. Dat gebeurde met een bulldozer. In de middaguren was de arbeid al achter de rug. Wal en Sjiefbaan stonden aanvankelijk op de lijst van Monumentenzorg, maar zijn er later op verzoek van de gemeente weer afgehaald.*

Figuur 3: Hetzelfde parkeerterrein op de oude stadsgracht vanuit de Helstraat, hoek Paradijsstraat 1970

Voor het station wordt het nieuwe busstation geopend, met busverbindingen naar bijna alle Limburgse plaatsen.

Figuur 4: Opening busstation in 1950 met een versierde LTM-bus

Figuur 5: Opening busstation in 1950, rechts op achtergrond mijn Maurits

Figuur 6: Kaartverkoop in de stationshal

De loketten van het gemeentehuis in het stadhuis op de Markt hadden eenzelfde uitstraling en je moest altijd lang wachten op je beurt.

Figuur 7: Wachten op je beurt in de gang van het stadhuis op de Markt in 1950

Aan de andere kant van de burgerloketten in het stadhuis was sprake van ruimtegebrek. De gemeente probeerde ruimte te maken door de politie te verplaatsen naar een nieuw politiebureau in de Plakstraat en door het naast het stadhuis gelegen restaurant In den Keizer te verbouwen tot kantoor voor de gemeenteadministratie.

Figuur 8: Ruimtegebrek in het Stadhuis

Bij de melkfabriek wordt de roomijsfabriek Sibema ('Sittard-Beek-Maastricht') geopend, waar 15.000 ijsjes per uur gemaakt kunnen worden.

Figuur 9: 'Room en Consumptie IJsfabriek Sibema' wordt geopend

Figuur 10: Sibema-producten melk, boter, roomijs, kaas

1951

De gemeenteraad bespreekt plannen voor het ontsluiten van de stadskern, door het aanleggen van een nieuwe weg waarbij een gedeelte van de wal zal moeten worden afgebroken. Uit het verzet tegen dit plan is de Stichting Jacob Kritzraedt geboren. Deze wallengordel is voor burgemeester en

wethouders meermalen als een knellend obstakel gevoeld bij hun uitbreidingsplannen. Voor de rasechte Sittardenaar roept deze wal zoveel met sentiment geladen herinneringen op, zoals weemoedig bezongen wordt:

*'Jao, ooze Wal zoo schik,
Wie dae om Zittert lik,
Och Wal, kéns doe spraeke, dan laat dich ins heure,
't Leid en plezeir, waat bie dich is gebeurd.
Van vruiger jaore haer,
Hauw veer de Wal zoo gaer;
Veer stokde in 't kuulke,
Of schmeete mit de bal,
Ummer op ooze Wal!'*

Gelukkig is Sittard nu een beschermd stadsgezicht en kunnen B&W met hun projectontwikkelaars niet verder gaan met het slopen van deze prachtige middeleeuwse stad.

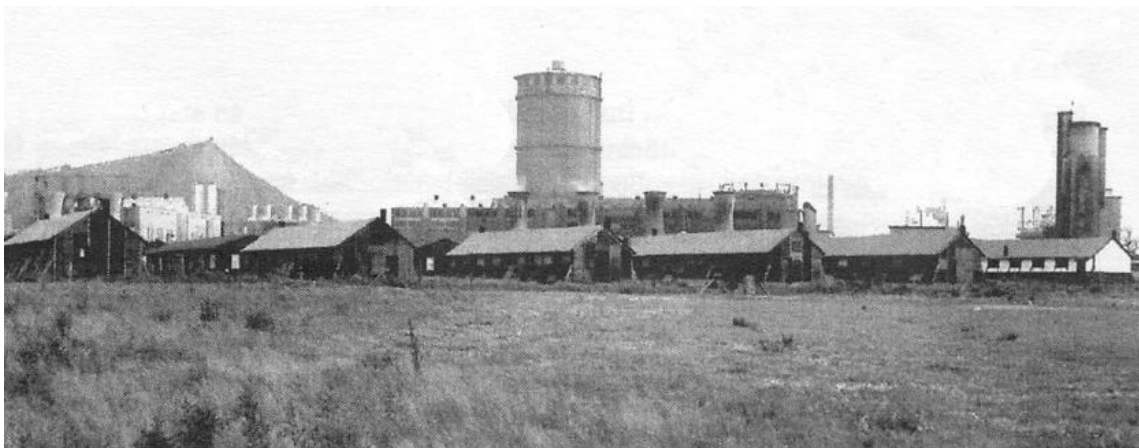
Figuur 11: Rampzalige ontwikkelingen aan de zuidkant van de stad (V&D, Hema, ABC-complex)

In 1951 zijn alle huizen in het Gruizenstraatje nog bewoond.

Figuur 12: Alle huizen in de Gruizenstraat zijn nog bewoond in 1951

In Lindenheuvel, bij de staatsmijn Maurits, wordt een Ambonezenkamp ingericht in de barakken waar tussen 1944 en 1949 Nederlandse SS-mannen verbleven, die dwangarbeid in de mijn Maurits moesten verrichten als straf.

Figuur 13: Ambonezenkamp in Lindenheuvel, op achtergrond de grootste gashouder van de wereld

Ten oosten van Overhoven wordt de wijk de Baandert gebouwd, tussen de Schwienswei en het centrum van Sittard. Door de wijk stroomt de Molenbeek naar de Stadbroekermolen.

Figuur 14: Wijk de Baandert in 1955

1952

Na de Tweede Wereldoorlog groeide de wijk Sanderbout uit van mijnwerkersdorp tot volwaardige stadswijk en het groeiende aantal woningen en parochianen maakte een kerkgebouw in de wijk noodzakelijk. In 1952 wordt de Gemmakerk gebouwd. Als gevolg van het fors teruggelopen kerkbezoek is de kerk in 2013 definitief gesloten en werd het gebouw omgebouwd tot wijkcentrum.

Figuur 15: Gemmakerk in de wijk Sanderbout in 1953

*Figuur 16: Staatsmijn Maurits gezien vanaf de Kollenberg in 1954, op de voorgrond nieuwe woningen
(In welke huizen zouden de 'beambten' wonen?)*

Figuur 17: Na de oorlog groeit de staatsmijn Maurits uit tot een groot industrieel complex

Winkel de Gruyter verhuist van het voormalige pand van Hotel de la Poste in de Limbrichterstraat nr. 60 naar het vakwerkhuis Limbrichterstraat nr. 16.

Figuur 18: Verhuizing van de Gruyter van Limbrichterstraat nr. 60 naar nr. 16

De Gruyter had een mooie winkel, geen zelfbediening zoals bij Albert Heijn, maar toonbanken, met langs een lange wand een hele collectie trommels en bakken met allerlei soorten koffie, waar De Gruyter bekend om was. Daarboven een prachtig tegeltableau van enkele vierkante meters waarop je mensen in een tropisch landschap bezig zag koffiebonen te plukken.

Figuur 19: De Gruyter-affiche uit 1914 en het 'Snoepje van de week' voor 10 cent

Ook in 1952 is de Gruizenstraat een levendig straatje. Wel begint het onderhoud van de woningen te wensen over te laten, wat 10 jaar later aanleiding is om het hele gebied ('Klein Venetië') te slopen.

Figuur 20: Gruizenstraat is een levendig straatje in 1952, wel goed te zien dat er meer onderhoud nodig is

1953

Alle carnavalsoptochten in Limburg wordt afgelast in verband met de watersnoodramp in Zeeland.

Figuur 21: Weggeslagen dijk in Zeeland

Naast de jongensschool was een winkel 'de Coöperatie', op de kruising Kleine Steeg - Wilhelminastraat, waar je een grote zak bruine of witte candy kreeg voor 10 cent. Achter de winkel lag een bakkerij, waarvan het brood ook in de winkel verkocht werd. De winkel zat in een pand dat er apart uitzag: aan beide zijden van het hoekpand een grote boogvormige etalage.

Figuur 22: Op achtergrond de winkel 'de Coöperatie' aan de Wilhelminastraat (de twee huizen op de voorgrond zijn afgebroken)

Toen de broodbakkerij sloot, eind jaren 1960, werd de winkel het café 'de Beierpöl'.

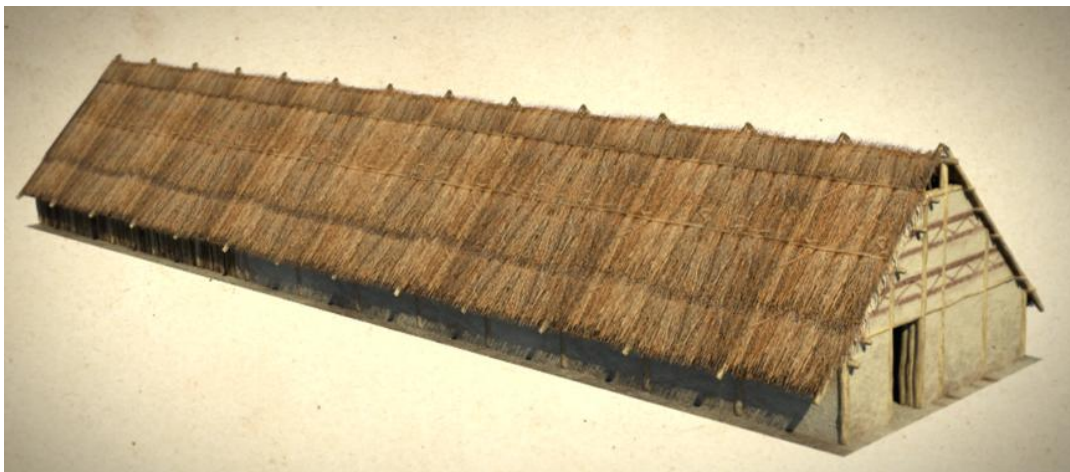
Figuur 23: Café 'de Beierpöl', in 1980 (rechts is de vroegere bakkerij nog te zien)

De eerste stadsbusdienst van Sittard gaat van start. Twee bussen in de stadskleuren geel en blauw van busonderneming Kelleners uit Susteren onderhouden twee afzonderlijke routes door de stad. Meerdere keren maakte ik een rondrit vanaf het zwembad voor 25 cent, om na een uur hier weer terug te keren.

Figuur 24: Stadsbusdienst

In de Mgr. Claessenstraat vindt een grote opgraving plaats, de eerste grootschalige Bandkeramiek-opgraving in Nederland. Tijdens de opgraving worden 44 plattegronden van Bandkeramische huizen gevonden. Uit de Late Bronstijd / Vroege IJzertijd werd op het terrein een ovaal crematiegraf gevonden. In het graf lagen twee crematies, waarvan één in een urn. Ook werd er een huis gevonden waarvan de afvalkuilen veel voller zaten met vuursteenmateriaal dan normaal het geval is. Dit huis was blijkbaar de woning van een vuursteensmid. Door deze opgraving weten we dat Bandkeramiekers huizen bouwden van palen en leem.

Figuur 25: Reconstructietekening van een Bandkeramisch huis

Koningin Juliana en Prins Bernard brengen een bezoek aan Sittard. Ik zat toen in de vierde klas van de basisschool en we hadden wekenlang geoefend op het zingen van een welkomstlied voor de koningin.

Figuur 26: Bezoek van koningin Juliana en prins Bernard aan Sittard in 1953

Figuur 27: De publieke belangstelling is zeer groot

Sittard heeft zijn beste vloerkleed als versiering over de balustrade van het stadhuis gelegd.

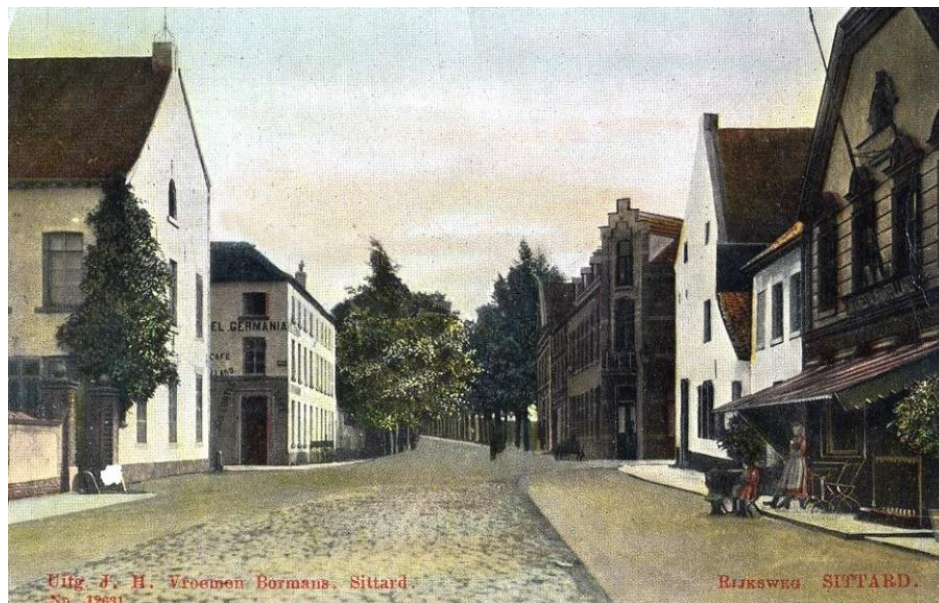

Figuur 28: Een vloerkleed als afscherming voor de benen van koningin Juliana

Op de hoek Steenweg-Rijksweg wordt een zeer oud pand afgebroken en vervangen door een modernistisch winkelpand.

Figuur 29: Aquarel van het oude pand op de hoek Steenweg-Rijksweg in 1850 (de Rijksweg is net gereed gekomen)

Figuur 30: Kruising Voorstad-Rijksweg in 1898 (het oude pand is hier nog in goede staat)

Figuur 31: Het oude pand in 1930

Figuur 32: In 1950 verwaarloosd en vervallen

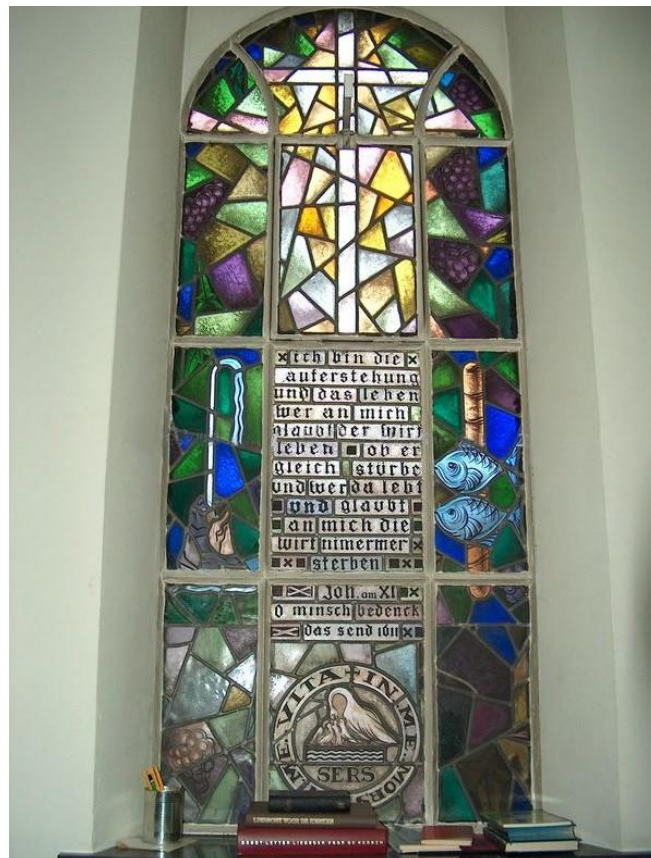
Figuur 33: Dit komt er voor in de plaats in 1953

Tegelijkertijd wordt aan de overkant, op de hoek Voorstad-Rijksweg, het winkelpand Dom van den Bergh gebouwd.

Figuur 34: Winkelpand Dom van den Bergh

Ter gelegenheid van de viering van het 400-jarig bestaan van de Hervormde gemeente wordt in de spitsboogramen van het protestantse kerkje gebrandschilderd glas aangebracht.

Figuur 35: Gebrandschilderde ramen in het protestants kerkje

In hotel de Kroon op de Markt zijn opnames gemaakt voor het romantische oorlogsdrama 'Betrayed' van regisseur Gottfried Reinhart, met in de hoofdrol Clark Gable en Lana Turner. Vele Sittardenaren hebben een figurantenrol gekregen in deze film, zoals mijn moeder.

Figuur 36: Links hotel de Kroon waar filmopnamen met Clark Gable en Lana Turner gemaakt werden

De toren van de St. Petruskerk wordt gerestaureerd, waarbij weer blijkt dat zuidelijke en noordelijke ingangen neogotische aanbousels zijn die er eigenlijk niet goed bij passen. Deze ingangen zijn gebouwd om warmte in de kerk te houden en extra bergruimte te hebben.

Figuur 37: Noordelijke ingang van de St. Petruskerk

Figuur 38: Zuidelijke ingang van de St. Petruskerk

1954

Het ziekenhuis wordt uitgebreid met een nieuwe verpleegafdeling met poliklinieken aan de Overhovenerstraat.

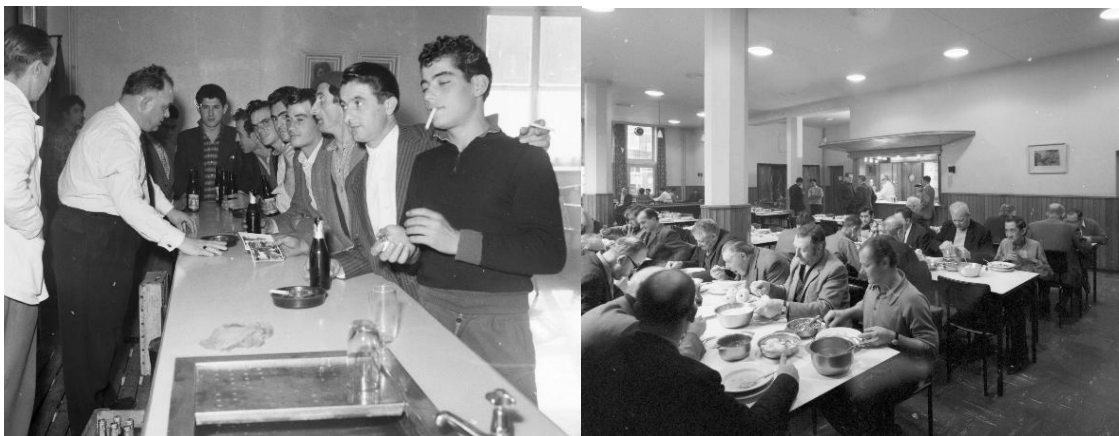

Figuur 39: Het aantal patiënten was in 1957 gegroeid tot 11.000 per jaar

De Duitse orde verlaat het klooster in Leijenbroek wegens gebrek aan studenten. Het hele complex wordt verkocht aan de Staatsmijnen, die het inrichten als verblijf voor buitenlandse gastarbeiders, vooral Italianen, die 's avonds rondhingen bij de roeivijver en ons vermaakten met hun pikante boekjes. De jonge Italianen kwamen helemaal uit Sardinië en zij kochten van het eerste geld, dat ze verdienden, mooie modieuze zwarte kostuums. Veel Sittardenaren vonden dat raar, zoveel gewicht toekennen aan mooie kleren, maar veel Sittardse meisjes vonden dat mooi. Het was een eerste les dat andere culturen andere normen en waarden kennen.

Figuur 40: Italiaanse wijnflessen in overvloed in 1956

Figuur 41: Italiaanse mijnwerkers in het gezellenhuis Leijenbroek, aan de bar en in de eetzaal, in 1957

Het gezellenhuis in Leijenbroek had een eigen bakkerij (afgebroken in 1980) en een eigen ziekenzaal en was in grote mate zelfvoorzienend. De Italianen kwamen daardoor weinig in contact met de Sittardse bevolking en bijna allen keerden weer terug naar huis toen hun dienstverband afgelopen was in 1963.

Figuur 42: Bakkerij en ziekenzaal van het gezellenhuis in Leijenbroek in 1956

De Ophovenermolen, waar vanaf 1380 graan gemalen werd, wordt stil gelegd.

Figuur 43: Stilgelegde Ophovenermolen in 1955

1955

Na de bijna complete uitroeiing van de Joodse gemeenschap in Sittard tijdens de Tweede Wereldoorlog, werden de Joodse begraafplaatsen op Fort Sanderbout en de Algemene begraafplaats bij de wal niet meer verzorgd. Het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap stemt in met het overbrengen van de graven op Fort Sanderbout naar de algemene begraafplaats aan de wal. De oudste grafsteen die bij het ruimen gevonden wordt, is van Rechle, dochter van Jokew Hinseburg, uit 1715.

Figuur 44: Links de vroegere Joodse begraafplaats op fort Sanderbout wordt geruimd

1957

Bouw van een nieuwe sacristie bij de St. Petruskerk en restauratie van het koor.

Figuur 45: Vroegere ingang naar het koor, hier wordt de nieuwe sacristie gebouwd

Bij de grondwerkzaamheden worden oude graven, met lijkkasten gemaakt van uitgeholde boomstammen, gevonden.

Figuur 46: Grafresten aan de noordzijde van de St. Petruskerk 1957

Ook wordt de oude fundering van de kerk bloot gelegd, bestaande uit veldkeien en aan de binnenkant bekleed met mergelblokken. Helaas was er geen tijd om dit verder te onderzoeken en meer duidelijkheid over de bouwgeschiedenis te kunnen geven.

Figuur 47: Bouw nieuwe sacristie aan noordzijde van de St. Petruskerk in 1957

Figuur 48: De kerk blijkt gefundeerd op veldkeien en houten palen

Hoe de bouwvakkers omsprongen met oude materialen tijdens de bouw van de nieuwe sacristie komt duidelijk naar voren in het volgende relaas van Prof. Timmers: *“In het vertrek achter de Mariakapel geeft een deur toegang tot een stenen wenteltrap (in de volksmond het St. Janstorentje). Deze leidt naar een op de verdieping gelegen kamer door een kruisgewelf overhuifd. Vroeger bevond zich in de toegang tot deze kamer een eiken deur met een oorspronkelijk vroeg Gotisch beslag. Deze deur werd (door Prof. Timmers) aangetroffen op een hoop puin, die op het punt stond afgevoerd te worden naar het stort. Op het allerlaatste moment werd deze deur gered en bevindt zich nu in het Bisschoppelijk Museum van Maastricht.”*

Figuur 49: St. Janstoren voor de bouw van de nieuwe sacristie en de middeleeuwse deur die weggegooid was

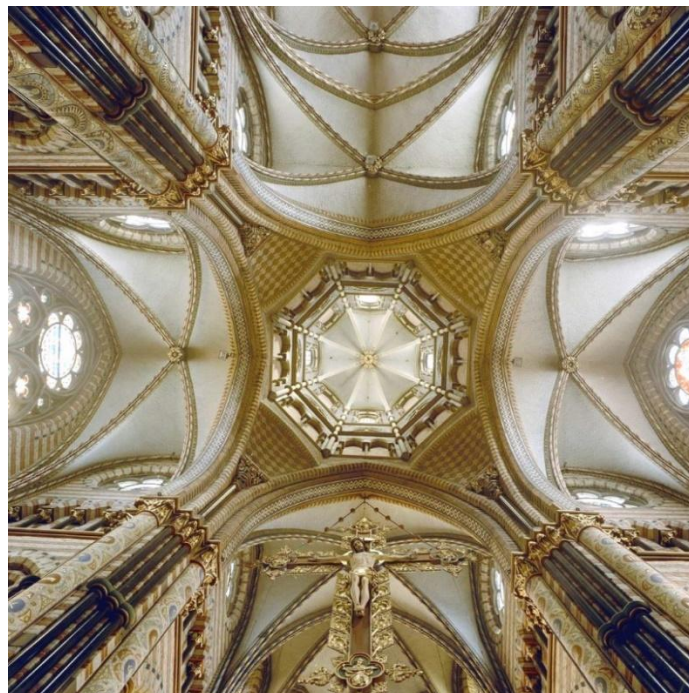
In 2017 is deze eikenhouten deur, met gotische ijzeren hengsels, uit de 14^e eeuw weer teruggekeerd in de St. Petruskerk.

Bij de restauratie wordt de St. Petruskerk van binnen helemaal wit geschilderd, waardoor de kerk nog lichter werd van binnen.

Figuur 50: St. Petruskerk voor (1907) en na de restauratie (1957 wit geschilderd)

Ook de Basiliek wordt van binnen veel lichter door de schilderwerkzaamheden.

Figuur 51: Dak beschildering Basiliek maakt de kerk van binnen veel lichter

Figuur 52: De overdadige beschildering van de zuilen en bogen blijft wel bestaan

Figuur 53: Op deze foto uit 2015 is de overdadige beschildering nog beter te zien

Achter hotel de Prins, in de Mgr. Claessenstraat, wordt de stadsschouwburg gebouwd.

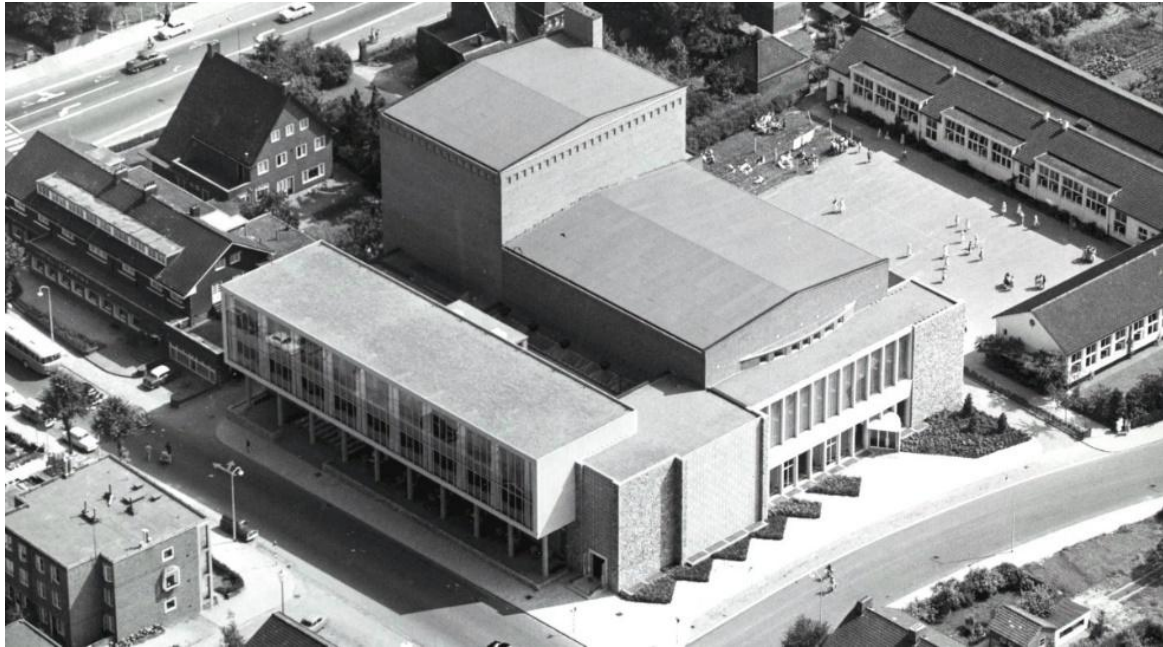

Figuur 54: Het balkon van de schouwburg in aanbouw. Op de achtergrond zichtbaar het Stadswegske

Een jaar later kwam de schouwburg gereed.

Figuur 55: Schouwburgzaal in 1958

Figuur 56: Stadsschouwburg, linksboven hotel de Prins

In Herten bij Roermond wordt de televisiezender (hoogte 177 m) in bedrijf genomen waardoor in Sittard de Nederlandse televisiezenders beter te ontvangen zijn. Hiervoor was Sittard aangewezen op de zender in Lopik, die slecht te ontvangen was. Velen in Sittard keken vooral naar de goed te ontvangen TV-zenders uit Duitsland (WDR, ARD en ZDF) en de Franstalige Belgische zender RTB.

In de stadsschouwburg stonden TV-toestellen (uitzendingen waren nog in zwart-wit) opgesteld om de 'Grote Televisieshow' ter gelegenheid van de opening van de zender in Herten te kunnen bekijken.

Figuur 57: TV-show ter gelegenheid van de in gebruikname TV-zender in Herten

Cultureel Centrum ★ Sittard

DINSDAG 14 OKTOBER
Aanvang 8 uur

GROTE TELEVISIE-SHOW

bij gelegenheid van het in gebruik nemen van de nieuwe televisiezender te Herten.

1. Koninklijke Zangvereniging „Venlona“
2. Poppenkast van Piekje Dassen
3. Televisie-schets door Speelgroep Limburg
4. Kunsttietsgroep „De Heidebloem“, Heerleerheide
5. Troubadours vroeger en nu
6. Filmreportage over de Mijnen
7. Bergkapel van de Domaniale Mijnen
8. Meikoningin van Valkenburg
9. Limburgse meisjes met vla
10. Limburgse brouwers met bier
11. Koninklijke Schutterij „St. Lambertus“, Oirsbeek

Prijs der plaatsen f. 2,50
 Plaatsbespreken (a f. 0,15) aan de schouwburg VANAF ZATERDAG
 11 OKTOBER, voormiddag van 10-12 uur en namiddag van 15-19 uur

De Show wordt uitgezonden door de Nederlandse Televisie Stichting. Ontvangsttoestellen opgesteld in de Schouwburgzaal

In Sittard komen steeds meer kruideniers, naast de al jaren actieve De Gruyter, Edah en Albert Hein, vaak voortgekomen uit winkels in 'Koloniale waren', komen de Spar, Centra, Vivo en VÉGÉ. Ze worden een concurrent voor de eeuwenoude bakker en slager.

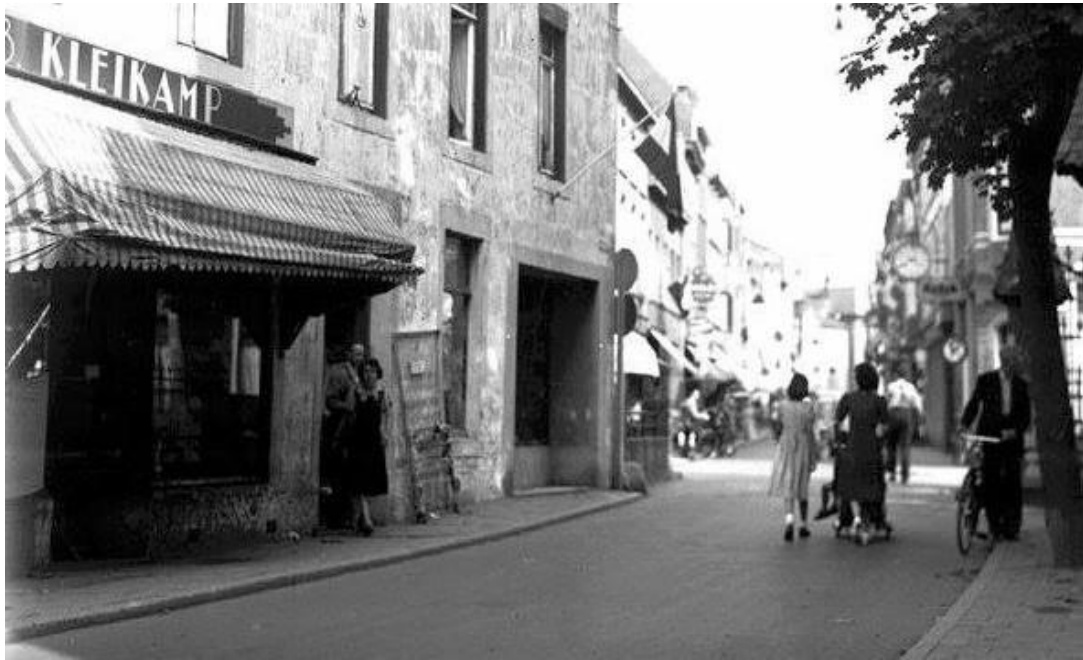

In de Voorstad begint 'VéGé' een winkel, naast de winkel in huishoudelijke artikelen, die toepasselijk 'De Poort' heet. VéGé is een afkorting voor 'Verkoop Gemeenschap', een Nederlandse landelijke organisatie van zelfstandige kruideniers, die in 1938 opgericht werd. Deze kruidenier beweerde 10% goedkoper te zijn dan alle andere kruideniers.

Figuur 58: Kruidenier VÉGÉ in de Voorstad in 1958

Tot 1938 zat in het pand van VEGé winkelier Kleikamp.

Figuur 59: Winkel Kleikamp in de Voorstad in 1935

De weduwe van wijnhandelaar Nicolaas Rutten laat in 1937 het koetshuis aan de Parklaan verbouwen tot het kasteeltje 'Casa Mia' en zij verkoopt het grote huis in de Voorstad aan winkelier Kleikamp. Jarenlang blijft Kleikamp Sittard's 'Winkel van Sinkel', waar je alles kon kopen, van windbukskogeltje tot tuinparasol, van nagelknippertje tot dartbord en van schroevendraaier tot fitnessapparatuur.

Figuur 60: Kleikamp moet sluiten in 2010

1958

De nieuwe sacristie van de St. Petruskerk is klaar. Het resultaat wijkt nogal af van de rest van het gebouw.

Figuur 61 Nieuwe sacristie van de St. Petruskerk in 2003

In maart vindt een dodelijk ongeval plaats in de staatsmijn Maurits, waarbij de Italiaanse postslepers S. Lindiri en V. Pintis verongelukken. Op zondag 9 maart 1958 vindt een requiem plaats in de rectoraat kerk, bij het gezellenhuis, te Leijenbroek.

Figuur 62: Uitvaartdienst voor de verongelukte Italiaanse mijnwerkers in de kerk van Leijenbroek

Naast het vroegere slachthuis bij het Tempelplein aan de Engelenkampstraat wordt de Baenjestraat aangelegd.

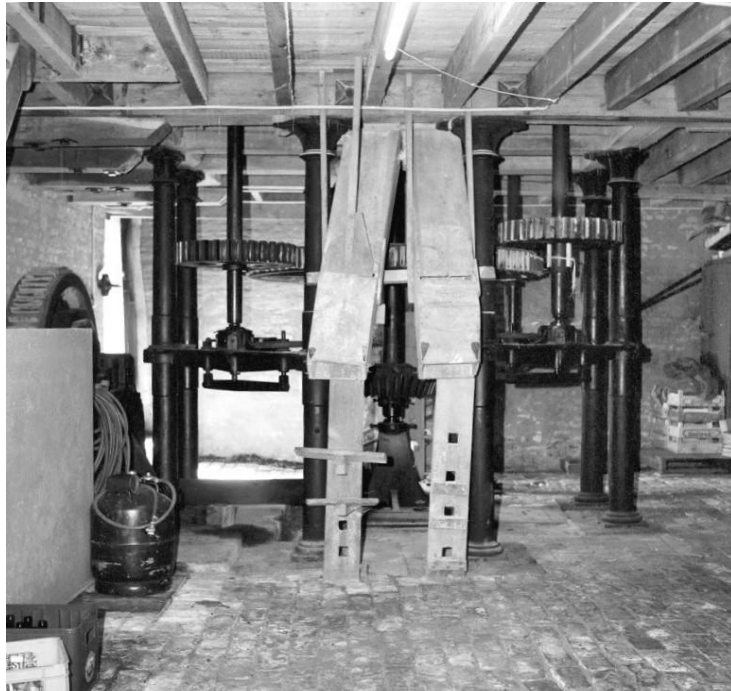
*Figuur 63: Aanleg Baenjestraat op de hoek Tempelplein-Engelenkampstraat
(links het oude slachthuis en rechts de gashouder)*

Door deze nieuwe straat kan het oude slachthuis weer opgeknapt en gebruikt worden als bedrijfshal, door aan de zijkant drie grote deuren aan te brengen.

Figuur 64 Door de nieuwe Baenjestraat kan het oude slachthuis weer gebruikt worden als bedrijfsruimte

Het waterrad van de banmolen wordt voorgoed stil gelegd. In het molenhuis werd een elektromotor aan de molensteen gekoppeld en de molen blijft graan malen.

Figuur 65: Banmolen, aangedreven door een elektromotor in 1962

De molen van Damoiseaux wordt ook stilgelegd en de moleninrichting eruit gesloopt. De maalstoel en het gangwerk worden verkocht en ingebouwd in de Leumolen in Nunhem. In 1969 werd de oude molen met alle gebouwen aangekocht door de gemeente en in 1972 gesloopt voor het stadsvernieuwingsproject.

Figuur 66: Leumolen in Nunhem met het oude molenrad van de molen van Damoiseaux in 2010

De eerste onemanshow van Toon Hermans wordt op televisie uitgezonden waardoor hij van de ene dag op de andere nationaal bekend wordt, hoewel toen nog niet zoveel mensen een televisie bezaten. Zijn onemanshows waren op geen enkele manier gebonden aan de actualiteit, wat een kenmerk is van cabaret. Het was pure kolder, omlijst door liedjes waarin het leven geprezen werd. In

de jaren 1960-1980 had hij veel succes met zijn 'typetjes' en zijn gevoel voor woordspelletjes. Al zijn shows werden, na afloop van de 'looptijd' van de show, op tv uitgezonden – de straten waren dan leeg in Nederland.

Clown

*ik ben de clown, de mensen zien
het aan mijn kop
ik maak hun kouwe harten warm,
ik hits ze op
ik breng de hele zaal als water
aan de kook
en is de tent na afloop leeg,
ben ik het ook*

Figuur 67: Een versje van Toon Hermans, zoals hij zichzelf zag

De 'abstracte grap' is een constante in het werk van Toon en dat was toen nieuw. Toon Hermans vertelde weinig of geen grappen, zoals de meeste komieken van zijn tijd. Hij lulde maar wat aan, althans zo leek het. Het ging vaak nergens over. En precies dat leek de toeschouwers te prikkelen, een soort voorpret die eindeloos werd opgebouwd. Zou hij die microfoonstandaard echt zo interessant vinden? Zouden die gedichtjes echt niets betekenen? En zo, lach op lach, ontwikkelde zich geleidelijk een storm van lachen, een vloedgolf die niet meer te stoppen was van mensen die maar bleven lachen. Hij zelf zei: *"Juist de moeilijke weg naar de abstracte grap intrigeert me telkens weer. Zonder enige reden bijvoorbeeld een zakdoek op mijn hoofd leggen en zo een tijdlang blijven staan, vind ik verrukkelijk. Juist omdat het niets is en toch zo veel."*

1959

Brandweerwagens werden nog ingezegend op de Markt. Ook inwoners van Sittard konden hun eigen auto laten inzegenen.

Figuur 68: Inzegening van brandweerauto's

Op de hoek Limbrichterstraat-Molenbeekstraat vliegt de winkel van H. Cals-Lemmens in brand.

Figuur 69: De winkel van H. Cals-Lemmens in 1912

Figuur 70: De winkel van H. Cals-Lemmens afgebrand in 1959

Figuur 71: De nieuwe winkel is in dezelfde stijl herbouwd, hoek Limbrichterstraat-Molenbeekstraat in 2012

Het Duits gymnasium 'Seraphicum' in klooster Watersleij wordt uitgebreid met een internaat.

Figuur 72: Links het internaat van het Duits gymnasium 'Seraphicum' in klooster Watersleij

Opening van het nieuwe Serviamlyceum van de Zusters Ursulinen aan de Deken Haenraetsstraat.

Figuur 73: Bouw Serviam lyceum in de 'shootsvelden' in 1959 (op achtergrond Odasingel)

Deze straat is dwars door de shootsvelden bij de Domincanenwal aangelegd als verbindingsweg met de Odasingel.

Figuur 74: Serviam lyceum in de schootsvelden in 1960

Doordat de Ursulinen een tuin in de schootsvelden hadden, zijn deze ten noorden van de wal behouden gebleven. (Vijftig jaar later wordt deze weg weer afgebroken om de schootsvelden en de stadsgracht hier te herstellen in het kader van het 'Masterplan Zitterd Revisted').

Figuur 75: Ansichtkaart uit 1897 waarop de schootsvelden ten oosten van de Putpoort goed te zien zijn

Figuur 76: Linksboven het Serviamlyceum en midden boven de tuin van de Ursulinen in 1959

In de Gruizenstraat zijn ook veel huizen met portlandcement besmeerd, wat men erg mooi vond op het eind van de 19^e eeuw, maar in deze tijd aanleiding is om de boel maar te slopen.

Figuur 77: Met cement besmeerde gevels in de Gruizenstraat in 1959

Bij het vierde huis is nog de poortboog uit de 16^e eeuw te zien, toen de Gruizenstraat een voorname straat was en de mensen met paard en koets reden.

Figuur 78: Zo zag dit huis er uit voordat cement tegen de gevel gesmeerd werd: een huis in Maaslandse stijl

1960

Bij de spoorwegovergang van de Rijksweg Zuid wordt een tunnel gebouwd. Door het toenemende verkeer beginnen hier files te ontstaan bij het passeren van de trein naar Heerlen.

Figuur 79: Spoorwegovergang Rijksweg Zuid in 1958

Figuur 80: Aanleg tunnel bij de spoorwegovergang Rijksweg Zuid in 1960

1961

De gemeenteraad besluit het stadhuis op de Markt en de ernaast gelegen Stadsboerderij voor een bedrag van 325.000 gulden te verkopen aan V&D.

Figuur 81: Stadsboerderij naast het stadhuis (op achtergrond het Kritzraedthuis met nog blinde zijgevel)

Geleen had al een V&D gekregen met een moderne roltrap (ik zie de fraaie reclamefolder met die roltrap centraal in het gebouw nog voor me). Sittard wilde niet achterblijven en moest en zou ook een V&D krijgen in de stad. Mijn vader zei altijd dat de gemeenteraad van Sittard uit alleen maar middenstanders bestond, die de komst van nieuwe winkelbedrijven steeds tegen hield – daar komt duidelijk verandering in, met in 1973 het ABC (Albert Heijn, Blokker en C&A)-complex en de Hema, waarvoor helaas Klein Venetië voor een groot deel gesloopt wordt.

Figuur 82: Roltrap van V&D

*Figuur 83: Centrumplan Sittard met veel aandacht voor parkeergelegenheid
(bord staat op de gedempte stadsgracht 'oude Wieër', waar het ABC-complex gebouwd zal worden)*

Tussen 1950 en 1960 groeiden de buurgemeenten Hoensbroek, Brunssum en Geleen sterk doordat ze mijngemeenten waren. Sittard verloor zijn winkelfunctie en zijn woonfunctie. Uit de binnenstad vertrokken veel mensen, die in nieuwbouwwijken gingen wonen, waardoor het centrum van Sittard vastgroeide aan de buitendorpen Ophoven, Overhoven, Leijenbroek, Stadbroek en Broeksittard. Door de leegloop van het centrum begon de verpaupering van oude panden in de binnenstad, zoals in de Helstraat, Paradijsstraat, Gruizenstraat, Gats, Plakstraat enzovoort.

Figuur 84: Verpaupering hoek Helstraat-Paradijsstraat

Figuur 85: Verpaupering in de Gruizenstraat

Figuur 86: Verpaupering hoek Gats-Kapittelstraat

Figuur 87: Verpaupering hoek Gats-Markt en in de Helstraat

Met het 'Centrumplan Sittard' probeert de gemeente, door sanering van de binnenstad, grotere en modernere winkels en voldoende parkeergelegenheid, de winkelfunctie weer terug te krijgen

Figuur 88: Van de Gruizenstraat is niet veel meer over in 1972, de Molenbeek is overkluisd en hier komt de Hema

Op het Tempelplein bloeit de popcultuur in Donkiesjot. Er vinden optredens plaats van onder andere Yes, Cuby & The Blizzards, Focus, Q65 en Herman Brood. In 1977 verhuist Donkiesjot naar de vroegere Stadsschool op de hoek Kapittelstraat-Kloosterplein.

Figuur 89: Jeugdsoos Donkiesjot op de hoek Tempelplein-Rosmolenstraat

Autoverkeer is nog steeds toegestaan in de binnenstad, zoals in de Brandstraat met éénrichtingsverkeer, zodat bij de winkels kort geparkeerd kan worden.

Figuur 90: Grote drukte in de Brandstraat tijdens kerstinkopen in 1961

De bioscopen Luxor aan de Rijksweg Noord en Forum aan de Engelenkampstraat beconcurreren elkaar tijdens de kerstdagen.

Figuur 91: Twee muziekfilms tijdens de kerstdagen van 1961

De sloopwoede in Sittard kent geen grenzen: op de Markt wordt de kiosk uit 1910 gesloopt en het marktplein als parkeerplaats ingericht.

Figuur 92: De kiosk uit 1910 werd in 1961 gesloopt en het marktplein als parkeerplaats ingericht

1962

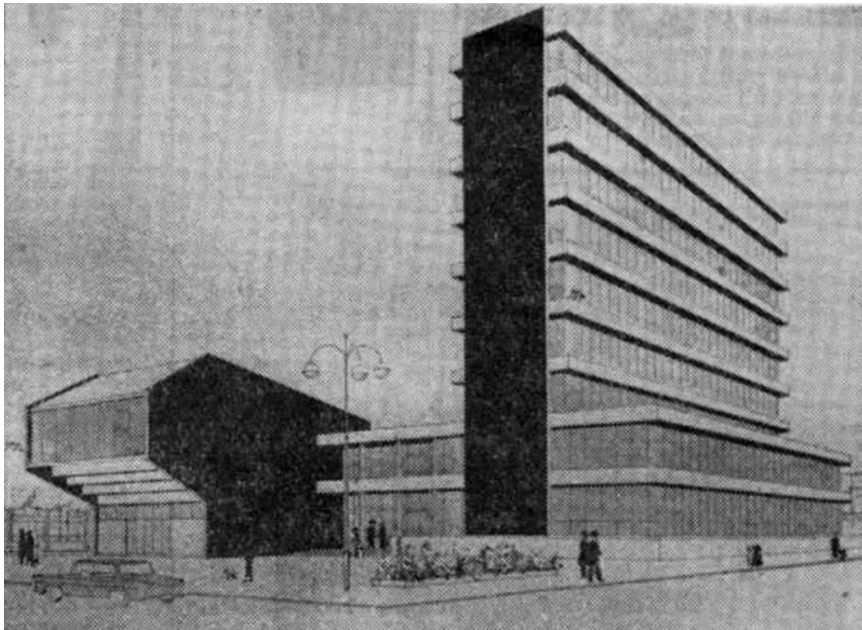
Nieuw stadskernplan voor Sittard. De wal zal behouden blijven. De Leijenbroekerweg zal verbonden

worden met de Odastraat (de latere Kennedysingel). Ook de bouw van een nieuw stadhuis wordt opgenomen in het 'Kernplan Gemeente Sittard', naast het Tempelplein op de oude 'Sjiefbaan', op de plek waar later AH gebouwd zal worden.

Figuur 93: Kernplan gemeente Sittard uit 1963 (onderaan het geplande nieuwe stadhuis)

Gepland is een stadhuis van negen verdiepingen, berekend op 70.000 inwoners, wat volgens planning in 1980 bereikt zou moeten worden. Dit plan hield de oude historische binnenstad, afgezien van V&D op de Markt, volledig in stand.

Figuur 94: Geplande nieuwe stadhuis van negen verdiepingen, met links de raadzaal, dat niet gebouwd wordt

Op de hoek Markt-Gats staat een vakwerkhuis uit 1530 waar al jaren bakkerij 'de Kroon' en daarna 'Lutho' in gevestigd is. Deze bakker begint nu consumptie-ijs te maken en heerlijke strooploolies te verkopen. Helaas met weinig succes en vijf jaar later staat dit pand leeg en begint te vervallen.

Figuur 95: Bakkerij 'Lutho' in 1962 en in 1969

In 1972 wordt het vakwerkhuis prachtig gerestaureerd en er het 'Sjtadscafé de Gats' in gevestigd.

Figuur 96: Vakwerkhuis hoek Markt-Gats in 1972

Twintig jaar later zijn bijna alle panden op de Markt tot café met een terras omgetoverd.

Figuur 97: Vakwerkhuis hoek Markt-Gats in 2014

Het internaat van de Ursulinen wordt in 1962 opgeheven.

Het ziekenhuiscomplex is uitgegroeid tot een chaotisch geheel, met lange verbindingsgangen tussen de verschillende afdelingen. Er worden plannen gemaakt voor een grondige verbouwing, de bouw van een verpleegstersflat (huize Homery), nieuwe poliklinieken met in het centrum van het gebouw het centraal magazijn, operatiekamers en intensive care. Er komen drie ingangen: de bestaande hoofdingang in de Walramstraat voor bezoekers, een ingang voor de poliklinieken en een voor opnamen en EHBO.

Bij toeval wordt de oude synagoge in de Molenbeekstraat ontdekt. Op de zolder van het achterhuis worden stucwerkletters ontdekt.

Figuur 98: Hebreeuwse stucwerkletters in het achterhuis aan de Molenbeekstraat in 1962

In het achter-bovenhuis bevond zich een ruimte van 5 bij 7 meter, die als huissynagoge gediend had.

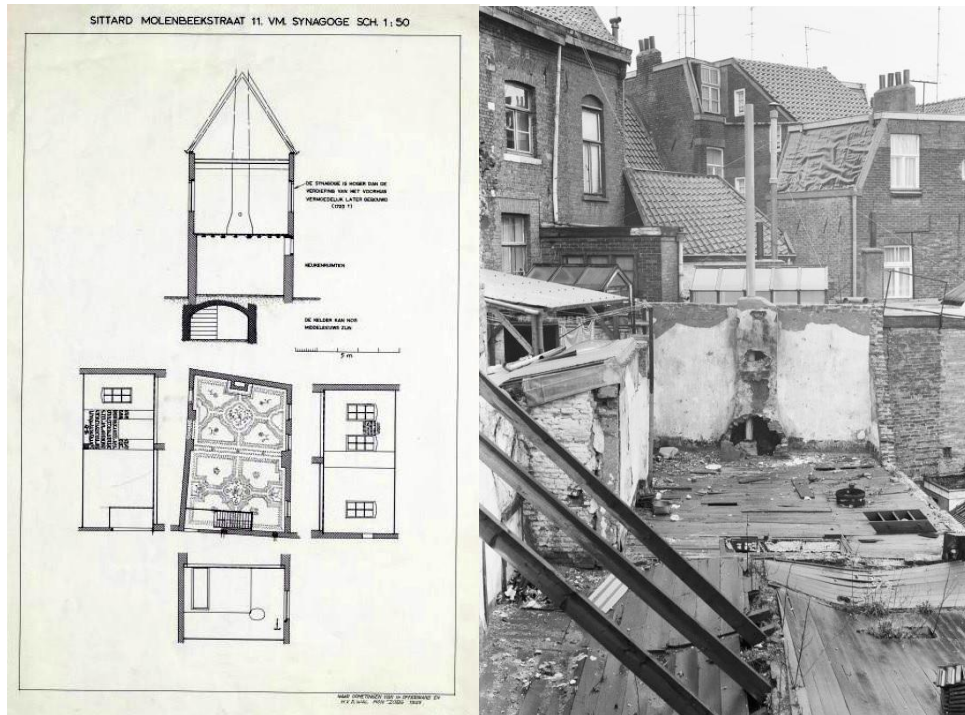
Figuur 99: Huissynagoge in de Molenbeekstraat in vervallen toestand in 1962

Het plafond droeg versieringen in stucwerk en op de wanden kwamen Hebreeuwse teksten voor.

Figuur 100: Stucwerk op het plafond van de oude synagoge

De foto's werden doorgegeven aan Monumentenzorg, maar intussen oordeelde bouw- en woningtoezicht van de gemeente Sittard dat het pand zo bouwvallig was, dat het afgebroken moest worden. Vlak voor de sloop in 1965 werd het pand opgemeten, waarbij bleek, dat het uit de 17^e eeuw dateerde en in de plaats was gekomen van een vroeger vakwerkhuis, waarvan nog sporen aanwezig waren. Deze zijn nu voorgoed uitgewist.

Figuur 101: Huissynagoge in de Molenbeekstraat opgemeten en gesloopt in 1965

In de kelder van dit huis was het rituele reinigingsbad aanwezig. In 1851 werd nog een nieuw bad aangelegd, zodat de vrouwen ook gebruik konden maken van het kerkbad, 'wat tot nu toe niet zonder schaamrood mogelijk geweest was'.

Figuur 102: De kelder van de synagoge waar zich het ritueel bad bevond

De vertaling van de Hebreeuwse tekst luidt:

'De bestuurder, hoofd en leider, Zijn Rots en Beschermmer moge hem behoeden.

Hij draagt de kroon van het priesterschap, de edele heer Jehoeda Leib, de zoon van Jozef Jacob Ha Cohen, zijn aandenken zij tot zegen. Zij zegden toe en zij beloofden het bedehuis te bouwen ter ere van God en de schepselen en het werd ingewijd, Sjabbat Nachamoe 5485 lefak.'

Volgens onze tijdrekening is dat 1725. Die Jozef Jacob was een rijke joodse man uit Düsseldorf, die ook deze stad een synagoge schonk in de Neusserstrasse. Zijn zoon Jehoeda heeft blijkbaar de synagoge in Sittard geschonken. De Sittardse joden waren arm door de verwoestingen uit 1678.

Op de tegenover staande wand, tussen twee ramen, stond een tekst, die betrekking had op de vrouw van de schenker: *'En wie is verenigd met de reine is rein. Dit is zijn vrouw, een flinke vrouw, Mevrouw Edel, de dochter van Mozes. Zijn aandenken zij tot zegen'*.

Figuur 103: Hebreeuwse tekst op de binnenmuren van de synagoge

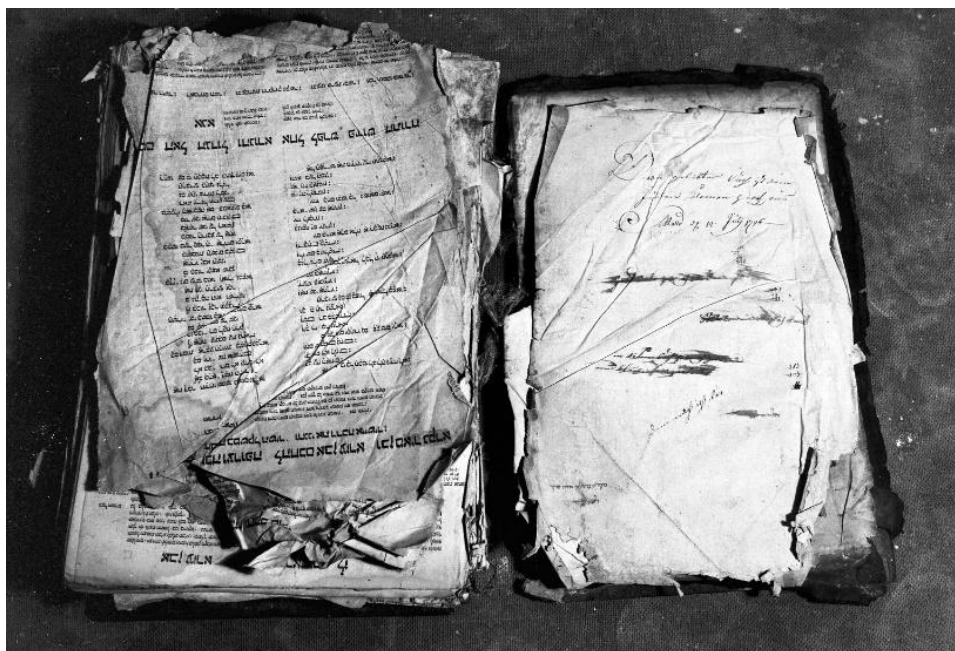
Jammer dat het enig overgebleven aandenken aan de Joden in Sittard door de gemeente gesloopt is; de Duitsers hadden dat al met de jongere synagoge in de Plakstraat gedaan. Maar goed dat niemand heeft geweten dat er nog een oudere synagoge in Sittard was, dan hadden ze die ook vernietigd in 1944, hoewel ... de gemeente heeft dat 20 jaar later zelf gedaan.

Figuur 104: Bouwvallige synagoge in de Molenbeekstraat vlak voor de sloop in 1965

Figuur 105: Wat van de synagoge over is na de sloop – niets

Figuur 106: Dit bij de sloop gevonden Joods gebedenboek is gedateerd 12 juli 1796

Restaurant de Keizer naast het stadhuis wordt verbouwd tot gemeentesecretarie. Het is ongelooflijk wat de gemeente in deze tijd klaar kreeg met het afbreken van waardevolle historische panden en het bouwen van oerlelijke nieuwe.

Figuur 107: Restaurant de Keijzer en rijtuigverhuur naast het stadhuis in 1906

Figuur 108: Nieuwe gemeentesecretarie in het verbouwde pand 'de Keijzer' in 1962

*Figuur 109: In 1970 is daar V&D voor in de plaats gekomen
(Naast V&D de drogisterij van Bert Vossen en Margriet Reijnaerds, zus van mijn moeder)*

Figuur 110: In 2014 zijn er alleen nog maar cafés en terrasjes

In Gulik wordt in de citadel het vroegere slot van de hertog herbouwd als gymnasium.

Figuur 111: Citadel van Gulik herbouwd als gymnasium

De slotkapel wordt in oude staat herbouwd, zoals die in 1550 er uit gezien heeft. Deze slotkapel was toen de eerste evangelische kerk van Duitsland. Zowel Palts-Neuburg als Pruisen waren protestants.

Figuur 112: Gymnasium en vroegere slotkapel in de citadel van Gulik

In het vroegere Dominicanenklooster wordt het CIOS ('Centraal Instituut Opleiding Sportleiders') geopend.

Figuur 113: Mgr. Moors, bisschop van Roermond, zegent het CIOS in

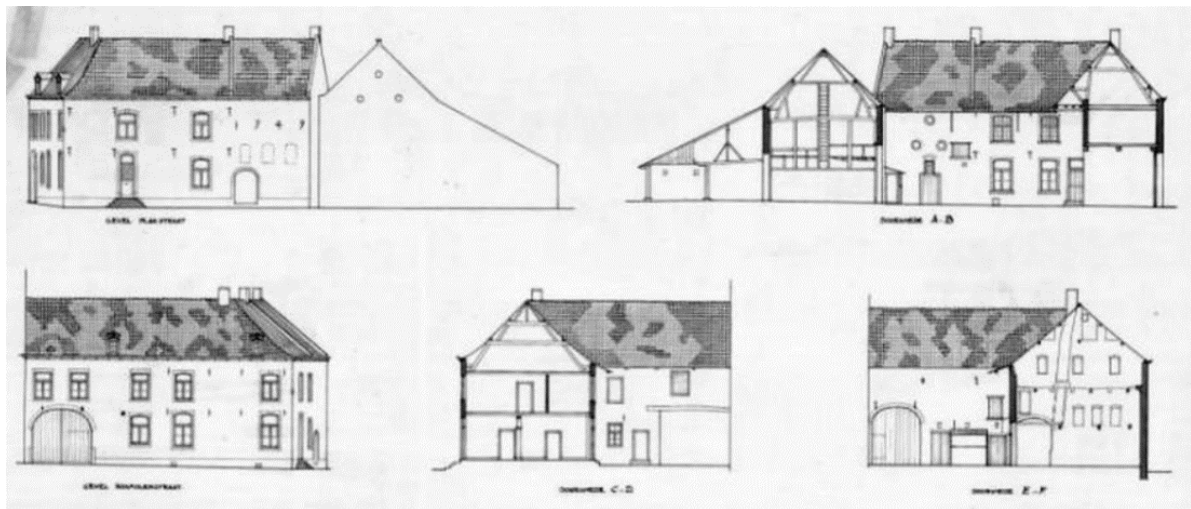
De jongerensociëteit 'Donkiesjot' aan het Tempelplein wordt aan de buitenkant zwart-wit geverfd. De traditionele maatschappelijke instellingen – de katholieke kerk voorop – zagen vanaf de tweede helft van de jaren zestig hun invloedrijke positie stevig afbrokkelen.

Figuur 114: Donkiesjot in een nieuw jasje, Tempelplein nr. 1

1963

Omdat de minister bezwaar maakt tegen de afbraak van de 'Stadsboerderij', hoek Plakstraat-Rosmolenstraat, gebouwd in 1729, kan niet begonnen worden met de bouw van V&D op de Markt.

Figuur 115: Tekening Stadsboerderij naast het gemeentehuis

Figuur 116: Stadsboerderij naast het gemeentehuis (op achtergrond Kritzraedthuis met nog 'blinde' zijgevel)

Andries Ohlenforst ("Aolevesj" zei men in Sittard), die in 1846 vanuit Saeffelen naar Sittard gekomen was, bewoonde het pand niet als boer maar als rentenier. Vanaf 1874 werd de boerderij bewoond door de veehandelaar Karel Soesman en in 1917 werd ze aangekocht door Theodorus Beaujean, die vermeldt staat als landbouwer en koopman. Ondanks het feit dat het pand op de 'Voorlopige Lijst van Monumenten' stond en de Staatssecretaris van onderwijs, kunsten en wetenschappen, mr. Y. Scholten, niets voelde voor de plannen tot afbraak, werd in november 1963 toestemming gegeven tot sloop van deze stadsboerderij.

Het oude Dominicanenklooster, dat de laatste jaren door de Staatsmijnen als gezellenhuis in gebruik was, wordt aangekocht door de stad Sittard. In de voorbouw aan de Oude Markt wordt de sportschool CIOS gevestigd en in de bovenbouw de RK Leergangen, later Fontys Hogescholen. Bij de verbouwing van de ruimte naast de oude hoofdingang van het Dominicanenklooster vindt men een waterput.

Figuur 117: Waterput naast de oude hoofdingang van het Dominicanenklooster

De winter is streng eind 1963 en in januari 1964 kan op de roeivijver geschaatst worden.

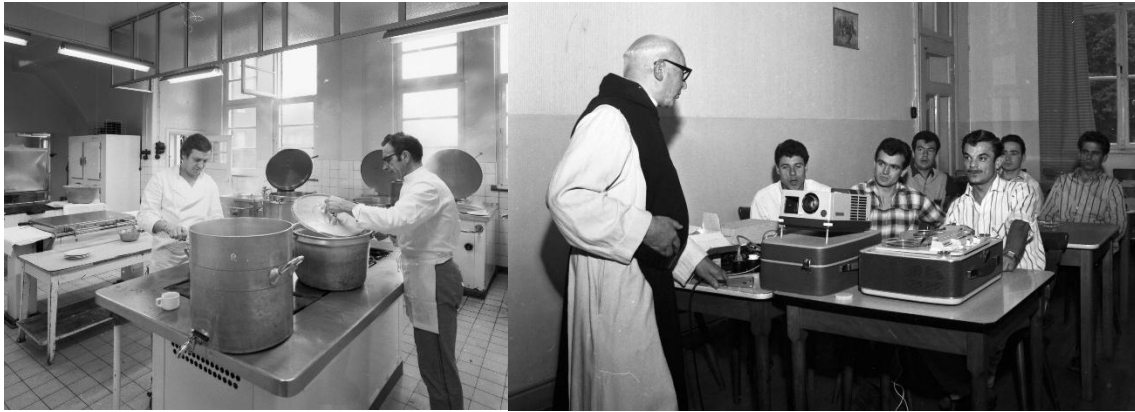
Figuur 118: Schaatsen op de roeivijver

In het gezellenhuis in Leijenbroek worden door staatsmijn Maurits Griekse mijnwerkers gehuisvest, nu de Italianen weer teruggekeerd zijn naar Sardinië.

Figuur 119: Griekse mijnwerkers in het gezellenhuis in Leijenbroek in 1963

Ook zij kwamen weinig in contact met de Sittardenaren, omdat het gezellenhuis nog steeds volledig zelfvoorzienend was.

Figuur 120: Keuken in gezellenhuis Leijenbroek en Nederlandse les met moderne hulpmiddelen (bandrecorder en diaprojector)

Nederland sluit een nieuw grensverdrag met Duitsland, waarmee de Selfkant op 1 augustus 1963 weer overgedragen wordt aan de Duitse autoriteiten. De Bondsrepubliek keert 280 miljoen Duitse mark uit voor de teruggave van de drostambten Elten en Tudderen. In de Nederlandse periode was de N274 aangelegd, die Roermond met Heerlen verbindt. Ook na 1963 bleef het door Selfkant lopende deel van deze weg een smalle strook Nederlands grondgebied. De weg was voorzien van ongelijkvloerse kruisingen met Duitse wegen, zodat een grensdocument op deze weg niet nodig was. In 2002 is deze weg alsnog aan Duitsland overgedragen.

Figuur 121: Duitse grens bij Sittard en de Selfkant

Het ongerept landelijke was tot nu toe de grootste charme van het gebied. Volgens de Duitse autoriteiten zal de Selfkant een buitengebied met agrarische bestemming blijven.

Figuur 122: Selfkant blijft een buitengebied met agrarische bestemming

Milieubewustzijn vormt er zelfs een speerpunt, als tegenwicht voor de sloop- en bouwwoede van de Nederlandse gemeente Sittard-Geleen die projectontwikkelaars hun gang laat gaan (zie sloop Klein Venetië, stadhuis, stadsboerderijen, vakwerkhuisen, watermolens, scholen, fabrieken en bouw V&D, ABC-complex enzovoort).

Figuur 123: Grenspaal 299, op achtergrond Sittardse huizen tot op de grenslijn met Duitsland

Gemeente Sittard bouwt Broeksittard na 1990 vol met woningen tot aan de grens met Duitsland.

Figuur 124: Volgebouwd Broeksittard, gele lijn is de Duitse grens

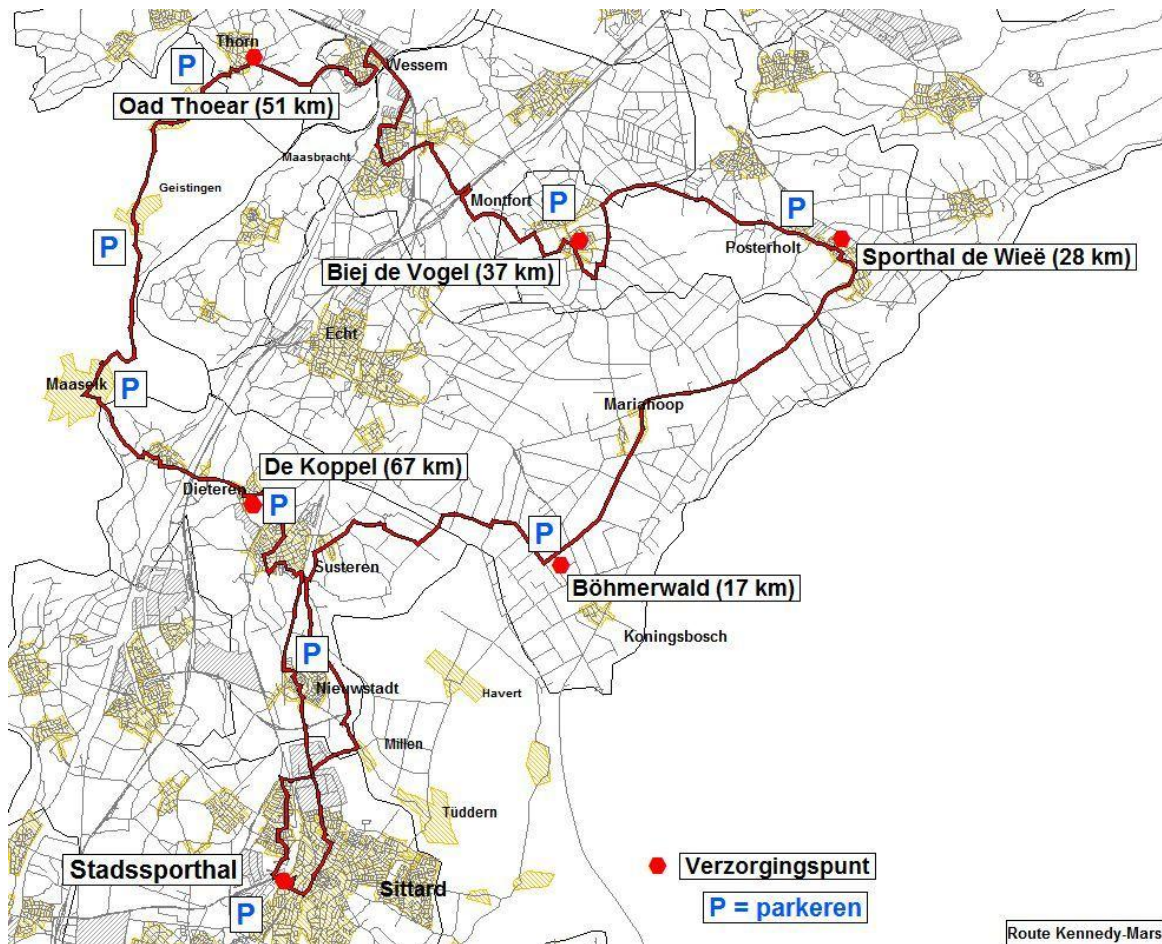

Figuur 125: Volgebouwd Sittard tot aan de grens bij Wehr

Voor de eerste keer wordt de Kennedymars georganiseerd, een 80 km lang parkoers ten noorden van Sittard, dat binnen 20 uur afgelegd moet worden. Deze wandeltocht is vernoemd naar de Amerikaanse president John F. Kennedy die dit jaar vermoord werd in Dallas.

Figuur 126: Sticker Kennedymars

Figuur 127: Route Kennedymars met verzorgingspunten onderweg

1964

De nog aanwezige Joodse grafmonumenten (stoffelijke resten en grafstenen) op het oude kerkhof bij de Begijnenhofwal worden overgebracht naar de algemene begraafplaats Vrangendaal in de Kolleberg en het hele oude kerkhofterrein bij de Begijnenhofwal wordt geëgaliseerd. Dit ruimen van Joodse begraafplaatsen is zeer ongebruikelijk, omdat voor hen een eeuwige grafrust geldt.

Figuur 128: Toepasselijke uitspraak op het toegangshek van het kerkhof

Tijdens de carnavalsoptocht doet de sjieke buurt Kollenberg niet mee. In plaats daarvan neemt Charlie Chaplin, die elk jaar als éénmansgroep meedoet met een actueel onderwerp, namens het villapark Kolleberg mee, 'Nao 't sjtort'.

Figuur 129: Namens buurt Kolleberg 'Nao 't sjtort' op de Engelenkampstraat

Het molenhuis van de watermolen Damoiseaux bij het Tempelplein wordt gesloopt.

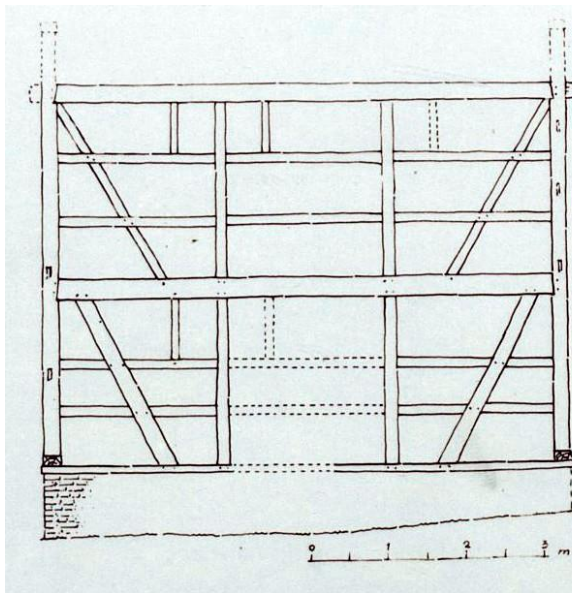

Figuur 130: Watermolen Damoiseaux rond 1900 in bedrijf, het vervoer van zakken graan met paard en stap

Op de volgende foto zie je het huis van molenaar Damoiseaux, met links het molenhuisje waar het waterrad in stond, en een boom die op het verhoogde Tempelplein stond. Het Tempelplein had dezelfde hoogte als de wal en is een restant van het fort Stenenmuurke, dat als waterpoort dienst deed.

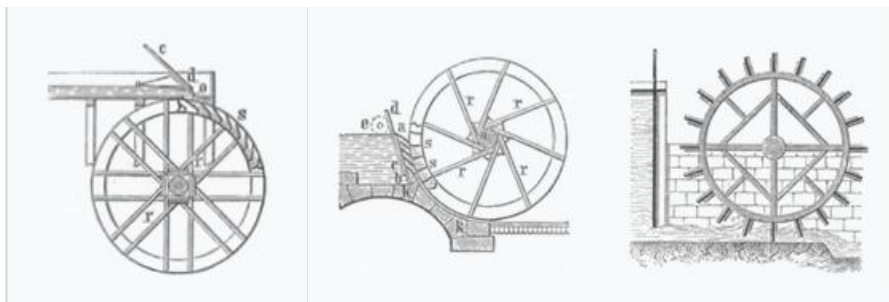

Figuur 131: Woonhuis eigenaar watermolen bij Tempelplein

Figuur 132: Binnenkant molenhuis, zoals bleek tijdens de sloop in januari 1964

De molen was een water aangedreven molen met middenslagrad.

Figuur 133: bovenslagrad

middenslagrad

onderslagrad

Figuur 134: De situatie in 1929 toen de molen nog in bedrijf was

Bij het hekwerk kwam de Molenbeek weer tevoorschijn, na ondergronds onder het Tempelplein (de vroegere waterpoort Steenen Muurke) doorgestroomd te zijn. Onderaan de ovalen foto zie je een 'struikelsteen', waarmee voorkomen werd dat paard en wagen een te krappe bocht zouden maken en het hekwerk beschadigen of nog erger in de Molenbeek terecht zouden komen. Links zie je het steegje dat in de richting van het protestants kerkje en de banmolen aan de Molenbeekstraat liep.

Figuur 135: Verwaarloosde watermolen Damoiseaux in 1963 op de hoek van het Tempelplein en Paradijsstraat

Over de Molenbeek tussen de watermolen Damoiseaux en de banmolen lagen meerder bruggetjes, die uitkwamen in de Gruizenstraat of achteringang van de woningen aan de Gruizenstraat. Dit steegje liep 'dood' tegen de banmolen, ter hoogte van het kerkje.

Figuur 136: De situatie in 1933, op de achtergrond het molenhuisje en het Tempelplein

Het water van de Molenbeek werd ook gebruikt om de was te doen. Het stromende water vernielde vaak de over van de Molenbeek, die steeds opnieuw versterkt moest worden.

Figuur 137: De was doen in 1902, vlak na het eerste bruggetje en de vernielde oever vlak na de molen in 1930.

Aan de Deken Tijssenstraat begint in het gebouw 'Maria Heem' een opleiding tot gezinsverzorgster.

Figuur 138: Leerling gezinsverzorgsters leren de was strijken in Maria Heem'

Op de volgende foto is de legendarische figuur Zefke Mols te zien, op het bruggetje over de Molenbeek naar de Gruizenstraat, die een zwervend bestaan leidde in Sittard en in 1955 overleden is.

Figuur 139: Zefke Mols op het bruggetje achter de watermolen Damoiseaux in 1950

De ouders van Mols werkten 's zomers in de steenfabrieken in Duitsland en in de winter bezochten zij als marskramers de boeren in de omgeving van Sittard. Zefke werd sigarenmaker en reisde met sigarenmonsters door Duitsland. In 1908 kwam hij hierbij in Karlsruhe terecht. Toen daar tijdens feestelijkheden een man werd vermoord, werd Zefke hiervan verdacht. Hij werd eindeloos verhoord en uiteindelijk, ondanks gebrek aan bewijs, tot levenslang veroordeeld. Toen de echte moordenaar zich meldde, werd hij in 1914 vrijgelaten. Daarna leidde hij een zwervend bestaan. Hij knapte karweitjes op voor eten en onderdak. In 1925 werd hij opgepakt wegens landloperij en opgesloten in een werkkamp in Veenhuizen (Drenthe), dat ook wel 'Het Pauperparadijs' genoemd werd.

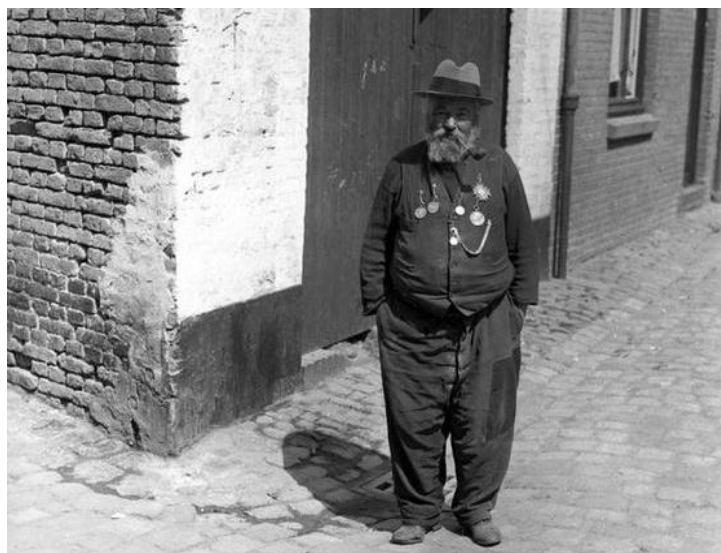

Figuur 140: Het motto van strafkamp Veenhuizen

Figuur 141: Gevangenis/strafkolonie Veenhuizen met de toepasselijke naam 'Werklust'

In 1928 was hij weer terug in Sittard en vond hij onderdak in de schuur van een oude vriend.

Figuur 142: In de schuur in de Misboekstraat, op de hoek Paradijsstraat, woonde Zefke Mols

De gemeente Sittard gedoogde Zefkes verblijf in de schuur en gaf hem een verklaring dat hij daar tot zijn dood mocht wonen. Later legde ze zelfs elektrisch licht aan in de schuur. Eten en drinken kreeg hij van de buurtbewoners en Maatschappelijk Werk voorzag hem van kleding.

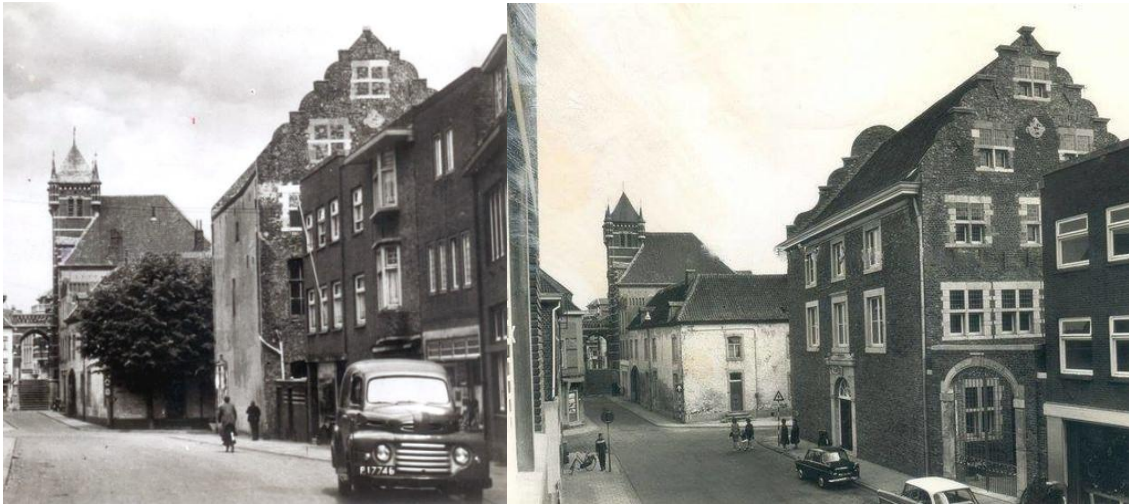
Zefke leefde op de straat in Sittard. Je kwam hem nog wel eens tegen. Spraakzaam was hij niet. Na zijn vrijlating in Duitsland had hij gezworen nooit meer te praten. Dat deed hij alleen nog maar als het nodig was en alleen tegen mensen die hij vertrouwde. 's Zomers sliep hij vaak buiten aan de voet van een kastanjeboom aan de Wal. Zich opfrissen deed hij dan aan het waterfonteinje op de Markt. Op zekere dag hadden studenten van het nabijgelegen Bisschoppelijk College een aantal medailles op zijn jas gespeld. Zefke vond dat kennelijk leuk en ging zich volhangen met medailles op zijn buik en jas.

Figuur 143: Zefke Mols gefotografeerd voor de timmerfabriek Timmers in de Walstraat, bij de opgang naar de wal bij de Wieër en standbeeld van Zefke, 'mit zien medaajes oppe boek'

Die medailles werden zijn handelsmerk. Troubadour Jo Erens zong in 1950 in zijn liedje 'Zefke Mols' over 'Zefke mit zien medaajes oppe boek'.

Hij overleed in 1955 op 81-jarige leeftijd en werd onder overweldigende belangstelling begraven. De begrafenis kosten waren geen probleem, want nadat Zefke 65 geworden was, had hij nooit zijn AOW opgehaald. Geld had hij niet nodig, hij werd immers onderhouden door de gemeenschap. De gemeente Sittard had zijn AOW opgespaard en zorgde voor een degelijke begrafenis. Zefke Mols wordt geëerd met een standbeeld bij de opgang naar de Begijnenhofwal.

Figuur 144: Kritzraedthuis voor de restauratie in 1953 en erna in 1964

De restauratie van het Kritzraedthuis is voltooid en wordt in gebruik genomen als gemeentelijk tentoonstellingsgebouw voor beeldende kunst. Sinds 2000 is er het kantoor van de VVV Zuid-Limburg in gevestigd.

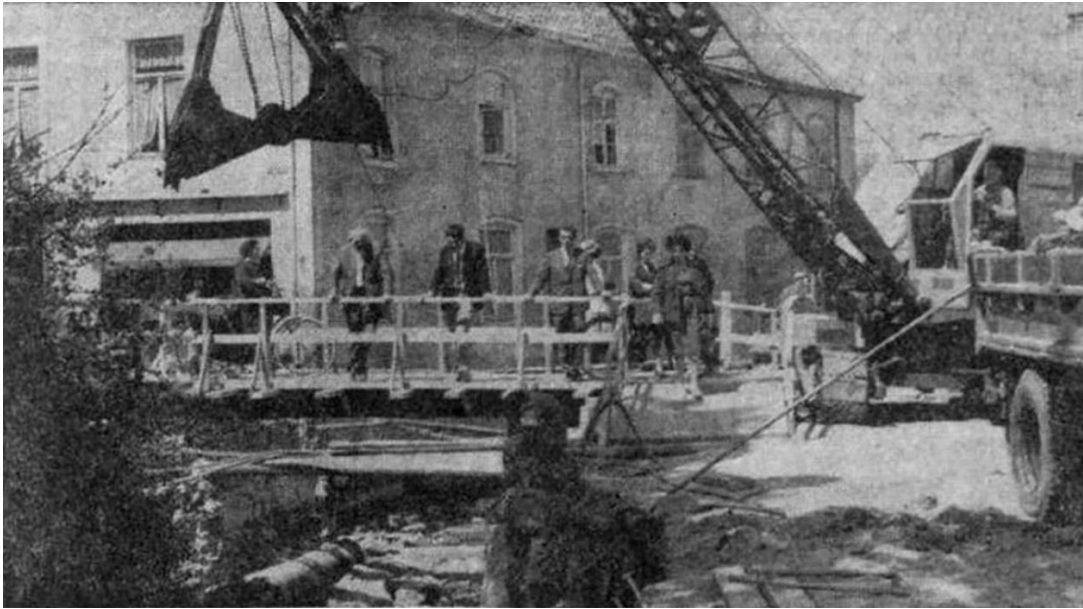
1965

Door de Graetheide wordt de autosnelweg A2 aangelegd. Hierdoor wordt het doorgaand verkeer op de Rijksweg door Sittard ontlast. Vooral bij de start van de zomervakantie was het een puin hoop op de Rijksweg in Sittard. Bij hotel de Prins probeerde een verkeersagent met een mobiel verkeerslicht het verkeer in goede banen te leiden, terwijl er kilometers lange files stonden richting Maastricht. In 1960 heb ik uren staan te kijken naar deze puin hoop.

Figuur 145: Verkeersagent met een mobiel verkeerslicht op kruispunt Rijksweg-Wilhelminastraat

De Boenenbrug over de Keutelbeek wordt gesloopt en de beek drooggelegd om deze te kunnen overkluizen, onbegrijpelijk dat ook nu geen archeologisch onderzoek gedaan wordt.

Figuur 146: Krantenfoto uit 1965 over het droogleggen van de Keutelbeek

De Stadsboerderij naast het stadhuis (tegenover het Kritzraedthuis) wordt toch gesloopt.

Figuur 147: De Stadsboerderij voor de sloop in 1961

De schouwen met stucversiering uit de Stadsboerderij worden in het gerestaureerde Kritzraedthuis geplaatst.

Figuur 148: Schouw met potkachel en stucversiering in de Stadsboerderij

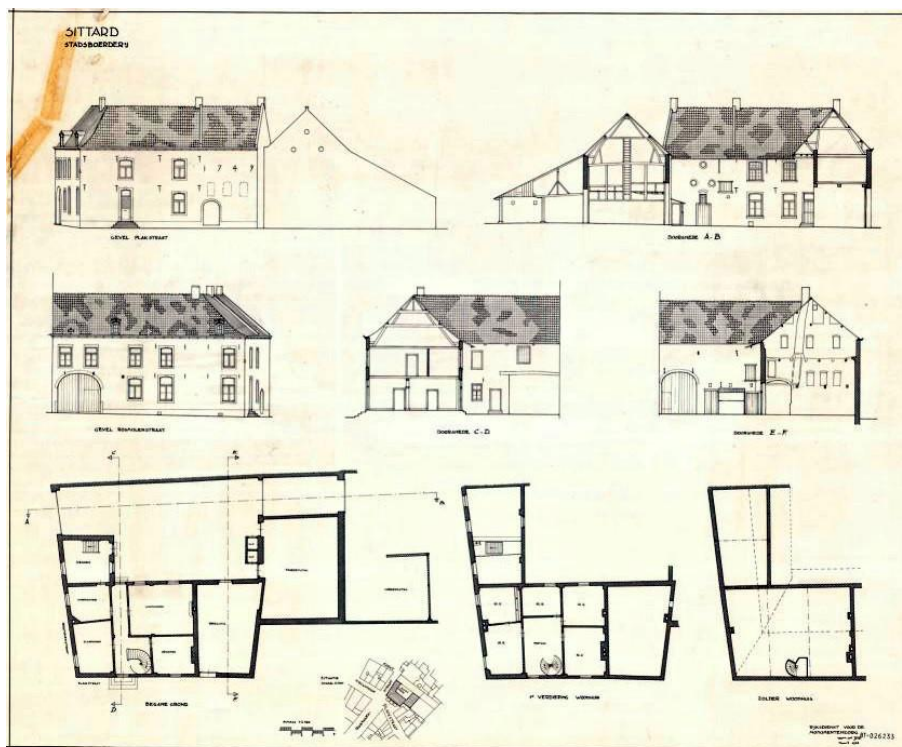

Figuur 149: Op de achtergrond het pas gerestaureerde Kritzraedthuis, met ramen in de zijgevel, die er vroeger niet waren omdat dit huis ingebouwd was

Op de voorgevel van het Kritzraedthuis vormen ankers, die na het verwijderen van de cementlaag tevoorschijn kwamen, het jaartal 1620.

Figuur 150: Kritzraedthuis heeft een zijgevel gekregen bij de restauratie

Figuur 151: Bouwtekening van de Stadsboerderij, waar nu de grote winkel van V&D staat

Figuur 152: Binnenplaats van de Stadsboerderij in 1961

De laatste bewoners van de Stadsboerderij Beaujean onderhielden op de binnenplaats een fietsenstalling

Figuur 153: Fietsenstalling op de binnenplaats van de Stadsboerderij in 1961

Figuur 154: De zolder van de Stadsboerderij

In de St. Michaelskerk worden de twee zijaltaren (een Maria- en een Jozefaltaar) naast het barokke hoofdaltaar verwijderd. Deze zijaltaren waren door de Jezuïeten geplaatst om de vele paters de Heilige Mis te kunnen laten lezen in de vorige eeuw en werden door Prof. Timmers '*monsters van wansmaak*' genoemd.

Figuur 155: St. Michaelskerk met zijaltaren in 1960 en zonder zijaltaren in 1970

Op het Tempelplein wordt het gasvulstation gesloopt. De komende jaren zal hier nog veel meer gesloopt worden.

Figuur 156: Tempelplein in 1965, het gasvulstation is gesloopt, openbaar urinoir nog aanwezig

Op 17 december 1965 kondigt de minister van Economische Zaken, Joop den Uijl, de sluiting van de Limburgse mijnen aan, waardoor 45.000 directe en zo'n 30.000 indirecte arbeidsplaatsen verloren zullen gaan. De staatsmijnen draaien al jaren met verlies, dat betaald werd uit de winst van de chemie-afdeling.

Figuur 157: Minister Joop den Uijl kondigt in Heerlen de sluiting van de mijnen aan

Goedkope buitenlandse kolen (gewonnen in 'dagbouw') en de vondst van enorme aardgasvoorraden in Slochteren versnelden dit besluit. De minister doet hierbij de belofte dat geen sluitingen zonder vervangende werkgelegenheid zullen plaatsvinden. Hiervan komt niet veel terecht, behalve de autofabriek in Born (1967), de fabriek van Curver in Brunssum (1967) en het ABP (Pensioenfonds) in Heerlen (1968). Het plan van Shell om, samen met de Staatsmijnen, bij Urmond een olieraffinaderij te bouwen is nooit gerealiseerd, terwijl er wel een oliepijpleiding van Rotterdam naar Urmond is aangelegd. Er worden uiteindelijk slechts 8.000 vervangende arbeidsplaatsen gerealiseerd. Vele

ontslagen mijnwerkers (17.000) gaan in de mijnen in Duitsland en België werken.

In de beleving van veel oud-mijnwerkers werd 'Holland' als een soort kolonisator gezien, die het zwarte goud uit de grond liet halen door hen en, toen dat niet meer nodig was, Zuid-Limburg in de steek liet.

1966

In Sittard wordt van mijn gas overgeschakeld op aardgas. De gashouders bij de oude gasfabriek aan de Engelenkampstraat zijn niet meer nodig en worden gesloopt.

Begin van de afbraak van het oude Stadhuis op de Markt om plaats te maken voor Vroom & Dreesmann. De gemeenteadministratie wordt ondergebracht in noodlokalen op de hoek Paardestraat-Odasingel en de raadsvergaderingen vinden plaats in het Bisschoppelijk College.

Figuur 158: Afbraak stadhuis op 23-2-1966

Figuur 159: Sloop stadhuis op de Markt in 1966

Op de rand van het balkon van het stadhuis stonden twee stenen leeuwen.

Figuur 160: Stenen leeuwen op het balkon van het stadhuis in 1954

Voor deze leeuwen is blijkbaar geen nieuwe bestemming gevonden, ze staan nu weg te kwijnen in Fort Sanderbout.

Figuur 161: Stenen leeuw in Fort Sanderbout in 2004

De titel van de Grote kerk wordt gewijzigd van 'St. Petrus-stoel van Antiochië' in 'St. Petrus en St. Michaël', omdat de St. Michielkerk hulpkerk van de Grote kerk geworden is. Aannemer Vic Laudy restaureert de St. Michaelskerk (dak en gevels).

Figuur 162: Restauratie voorgevel St. Michaelskerk

Aan de Leijenbroekerweg, bij de ingang naar het villapark in de Kollenberg (Charles Beltjenslaan), wordt een mariniersmonument onthuld.

Figuur 163: Mariniersmonument aan de Leijenbroekerweg

In het najaar wordt begonnen met de bouwput voor V&D.

Figuur 164: Bouwput V&D op de plek van de het vroegere stadhuis

Het huis naast de bouwput (midden van de foto) blijft gelukkig gespaard en verbouwd door Bert Vossen (getrouwd met Margriet Reijnaerds, zus van mijn moeder), die daarvoor een drogisterij naast Schtadt Zitterd had.

Figuur 165: De woning naast V&D wordt verbouwd tot drogisterij Vossen

1967

De gemeente koopt het kloostercomplex in Leijenbroek voor 1.750.000 gulden van de Staatsmijnen om er een MTS en een HEAO in te vestigen.

Het klooster Watersleij wordt opgeheven. Het hele kloostercomplex wordt op de nationale monumentenlijst geplaatst en beschermd als rijksmonument. Het gebouw wordt verkocht aan de Paulusstichting, die er een centrum voor dienstverlening aan verstandelijke gehandicapten vestigt.

Figuur 166: Huize Watersleij

Het oudste gedeelte van het Karmelietessenklooster aan de Kolleberg wordt gesloopt, omdat de hoek van de nieuw aangelegde Kennedysingel een sta-in-de-weg is voor het verkeer. Het resterende gedeelte van het klooster wordt verbouwd om er een bejaardenhuis in te vestigen, onder beheer van de zusters Karmelietessen.

De groentemarkt op zaterdag is succesvol.

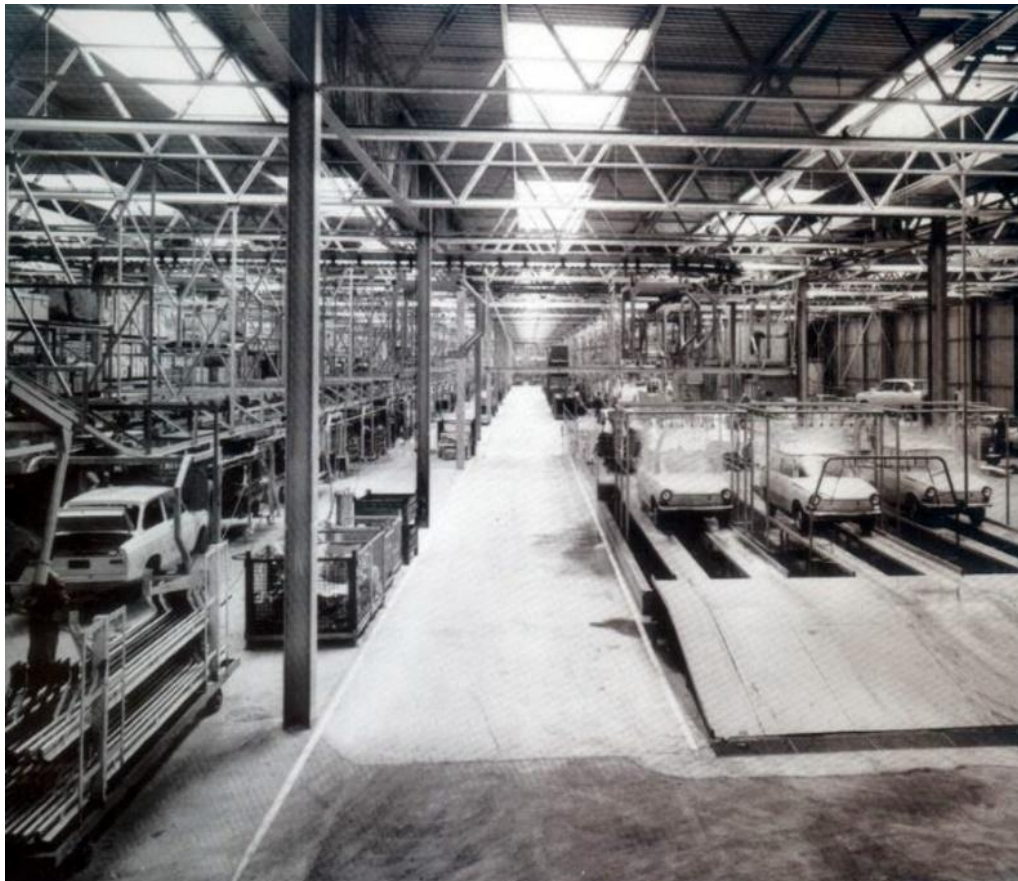
Figuur 167: Groentemarkt op zaterdag, op de achtergrond is V&D is aanbouw

Er is nog geen nieuw stadhuis gebouwd en daarom moet de hele gemeentelijke administratie in noodgebouwen ondergebracht worden. Rechts de barakken van de noodbehuizing van het Stads kantoor. Op de achtergrond parkeerplaats en de Paardestraat.

Figuur 168: Hoek van de Odasingel en de Deken Haenraetsstraat in 1967

Bij de snelweg A2 in Born begint de DAF-autofabriek met de productie. Een groot aantal oud-mijnwerkers zijn omgeschoold tot metaalbewerker en hebben hier nieuw werk gevonden.

Figuur 169: Lopende band in de DAF-fabriek in Born 1967

Figuur 170: 50.000 DAF in 1970

Staatsmijn Maurits is de eerste mijn die sluit in Limburg.

Op de hoek Helstraat-Paradijsstraat wordt het hoekhuis gesloopt. Hiermee start de sloop van Klein Venetië.

Figuur 171: Woning hoek Helstraat-Paradijsstraat bewoond in 1935 en in 1955

Figuur 172: Woning hoek Helstraat-Paradijsstraat in 1965 onbewoonbaar en in 1970 gesloopt

In het Limburgs Dagblad stond het volgende artikel, met foto, over de afbraak van de Paradijsstraat ten behoeve van parkeerruimte: *Niet minder dan 12 woningen aan de Paradijsstraat in de oude Sittardse binnenstad is men aan het afbreken. Dit is weer een stap naderbij de sanering van de binnenstad. Het vrijgekomen terrein zal bestemd worden als parkeerterrein. Het parkeerterrein aan de schiefbaan zal daardoor binnen niet al te lange tijd aanzienlijk worden uitgebreid.*

Figuur 173: Krantenfoto over de afbraak van de Paradijsstraat

Het gebouw links ('het Wijnhuis') uit 1790 wordt gespaard tijdens de sloop en opgenomen in het bouwplan van winkelcentrum Den Tempel.

Figuur 174: Hoek Helstraat-Paradijsstraat met het gerestaureerde Wijnhuis in donkere baksteen in 2010

Het oude gedeelte van het klooster en weeshuis van de Carmelitessen op de hoek Kollenbergerweg-Kennedysingel (vroeger Wehrerweg) wordt afgebroken, na een brand in 1966.

Figuur 175: Einde van de Putstraat in 1906, met het klooster van de Carmelitessen

Dit gebouw was in 1877 gebouwd als sigarenfabriek 'De zeven bruggen' door J. C. Hamilton uit Den Bosch en in 1898 gekocht door de Carmelitessen uit Berlijn om er een klooster te stichten. Het oude gedeelte wordt ook afgebroken omdat het een 'sta in de weg' is voor het verkeer op de Kennedysingel.

Figuur 176: Oude gedeelte klooster wordt gesloopt in 1966

Figuur 177: Sloop oude gedeelte klooster Carmelitessen

Op deze plek wordt de ingang van een nieuw, zeer groot, bejaardentehuis gebouwd 'Carmel Regina de Kollenberg'.

Figuur 178: Bejaardentehuis 'Carmel Regina de Kollenberg' in 1987

Figuur 179: Einde van de Putstraat in 2010

1968

In maart wordt warenhuis V&D geopend op de Markt.

Figuur 180: Opening V&D in 1968

Figuur 181: Opening V&D in 1968

Een oerlelijke nieuwe voorbouw van het Agnetenklooster in de Plakstraat wordt opgeleverd door aannemer Victor Laudy. Deze verbouwing veranderde het aanzien van de Plakstraat volledig. Ook de kloosterkerk (St. Helenakapel) en het oude pandhof worden gerestaureerd. Gelukkig is het Agnetenklooster nu beschermd monument.

Figuur 182: Voorgevel klooster Agnetenberg in 1881

Figuur 183: De oude (in 1925) en de nieuwe (1975) voorgevel van klooster Agnetenberg

Het 300-jarig bestaan van de St. Michaelskerk wordt gevierd in de foyer van de stadsschouwburg. Hardnekkige geruchten over het sluiten van de Paterskerk ('eerst feestvieren en dan de kerk dicht doen') worden stellig ontkend door deken Feiter.

De Rosakermis is nog springlevend.

Figuur 184: Rosakermis in 1968

Op de hoek Molenbeekstraat-Gruizenstraat zijn de sloopwerkzaamheden van Klein Venetië begonnen.

Figuur 185: Winkel op de hoek Gruizenstraat-Molenbeekstraat wordt gesloopt

Figuur 186: De Nieuwstraat is het volgend jaar aan de beurt

*Figuur 187: De Paradijsstraat is al voor een deel gesloopt en de Helstraat begint te vervallen
(In het midden de wal die uitmondt op het Tempelplein en linksboven wordt later het stadhuis gebouwd)*

1969

Er is een pak sneeuw van 25 centimeter gevallen. De carnavalsoptocht wordt uitgesteld tot zaterdag 22 februari. Mijn zus Ineke, haar man Frans Blom, mijn vrouw Ineke en ik gaan een wandeling maken naar de Kolleberg, waar grote sneeuwduinen ontstaan zijn.

Figuur 188: Op carnavalszondag in de Gouverneur van Hövellstraat in 1969

Het verhoogde terrein bij het Tempelplein en de Paradijsstraat (restanten van waterpoort het Steenen Muurke) wordt geëgaliseerd.

Figuur 189: Bomen op het Tempelplein, rechtsachter de vervallen watermolen

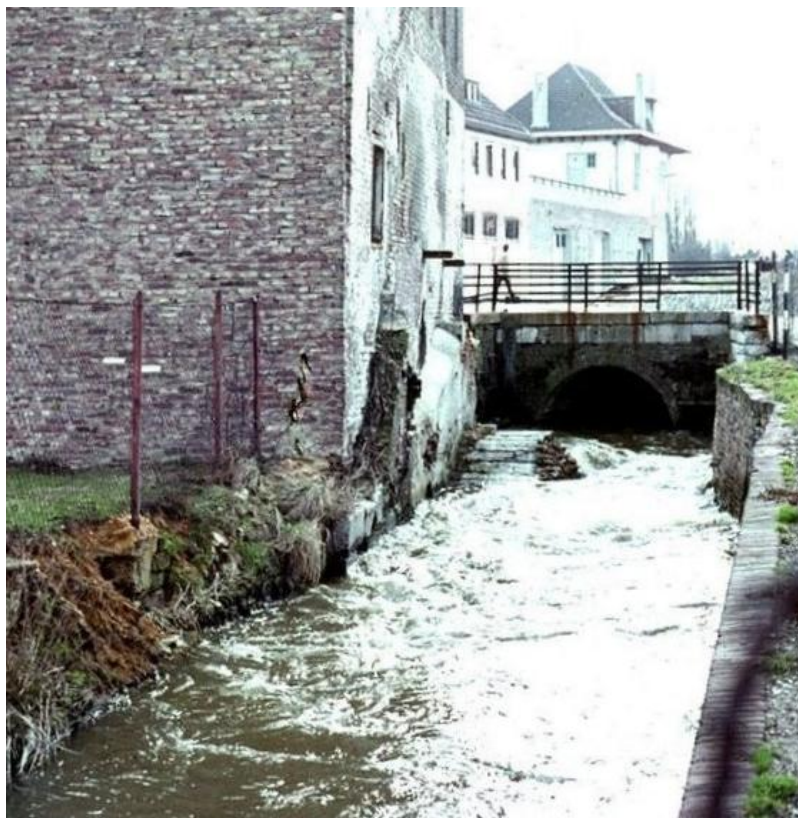
Figuur 190: Alle lindebomen werden omgehakt 1970

Van het Steenen Muurke worden resten terug gevonden van de fundering.

*Figuur 191: Oude fundamenten van waterpoort het Steenemuurke tijdens de sloop in 1970
(Op achtergrond het woonhuis van Damoiseaux, eigenaar van de watermolen Steenen Muurke)*

De laatste resten van de watermolen bij het Tempelplein worden gesloopt.

*Figuur 192: Alleen de vloer van de watermolen in de Molenbeek rest nog
(de oude gemetselde overkluizing van de Molenbeek is goed zichtbaar)*

Figuur 193: De sloop van watermolen Steenen muurke is begonnen

De tegenover liggende vroegere ijsfabriek gaat ook tegen de vlakte.

Figuur 194: Vroegere ijsfabriek aan het Tempelplein wordt ook gesloopt

Figuur 195: Vroegere ijsfabriek aan het Tempelplein is gesloopt

De oude overspanning van de Molenbeek, die onder het Tempelplein doorloopt, wordt in 1969 vervangen door nieuwe gresbuizen.

Figuur 196: Oude gemetselde overspanning van de Moelenbeek onder het Tempelplein

In de volksmond was dit verhoogde terrein bekend als de 'Verkesmert', omdat hier vroeger biggen verkocht werden op de donderdagse marktdagen.

Figuur 197: Opgang naar de vroegere 'Verkesmert'

De oostkant van de Gruizenstraat wordt volledig gesloopt voor de bouw van de Hema.

Figuur 198: Bij de banmolen is de sloop ook begonnen (hoek Molenbeekstraat – Gruizenstraat).

Figuur 199: Het molenradhuis van de banmolen is er nog, de rest rond het kerkje is verdwenen

Vanuit toren van de St. Petruskerk zijn de sloopactiviteiten ten zuiden van het protestants kerkje goed te zien.

Figuur 200: Een groot deel van het vroegere Klein Venetië is al gesloopt

Figuur 201: Sloop van Klein Venetië is ook bij de banmolen begonnen in 1970

Figuur 202: Een van het schilderachtigste stukje Sittard is voorgoed verdwenen

Op de Markt worden aan de zuidkant twee winkelpanden (nr. 8 en 10) gesloopt om plaats te maken voor een oerlelijk bankgebouw van de ABN.

Al eerder in 1895 was 'Café Meuter Slijterij' verhuisd van het pand naast de St. Michielskerk naar een nieuw 'Café Restaurant Meuter' aan de overkant van de Markt.

Figuur 203: 'Café Meuter Slijterij' naast de St. Michielskerk in 1890

Figuur 204: Nieuwbouw 'Café Restaurant Meuter' in 1895 aan de zuidkant van de Markt

In 1954 wordt Café Restaurant Meuter verbouwd tot kledingwinkel 'Eykenboom'.

Figuur 205: De panden Markt 8 en 10 liggen achter de rechter lantaarnpaal en rechts daarvan in 1920

Figuur 206: In 1965 zijn de panden al aan de ABN-bank verkocht

Figuur 207: In 1969 is de bouw van het bankgebouw gestart, met links kledingwinkel Eykenboom

*Figuur 208: In 2015 is ook de zuidkant van de Markt een groot terras geworden
(De donkere lijnen geven de plek van het vroegere stadhuis uit 1565 aan)*

De melkfabriek Sibema zorgt ook bij koud weer voor een lekkere temperatuur van het water van het openluchtbad aan de Vijverweg. Door de gemeente Sittard wordt een buizenstelsel onder het park door naar het zwembad aangelegd, om daarmee het af te voeren warme water van de melkfabriek te gebruiken voor het verwarmen van het zwembad.

Figuur 209: Vanaf 1969 wordt het zwembad verwarmd met het afvalwater van de melkfabriek

1970

Tussen 1966 en 1970 verrezen in het Limbrichterveld twee geheel nieuwe woonwijken: de

Generaalsbuurt en de Vogelnamenwijk. Daarvoor moest bijna de helft van de oude 'Sjpaorkollenie' het veld ruimen.

In augustus wordt gestart met de bouw van de nieuwe Albert Hein aan het Tempelplein op de oude historische 'Sjiefbaan' en een deel van de oude stadsgracht de 'Wieër'.

Figuur 210: Nieuwbouw AH, op de voorgrond een betonnen urinoir, zoals je die toen wel meer zag in Sittard

Figuur 211: Urinoir aan het Stationsplein in 1961

Figuur 212: Verhoogde Tempelplein (hoogte van de wal) wordt afgegraven om plaats te maken de parkeerplaats

Alle woningen aan de Paradijsstraat worden gesloopt.

Figuur 213: Paradijsstraat heeft geen woningen meer in 1970

In de Kollenberg wordt begonnen met de aanleg van riolering en wegen voor de uitbreiding van het villapark.

Figuur 214: Aanleg riolering en wegen in de Kollenberg

In september wordt gevierd dat Sittard 25 jaar bevrijd is door de Amerikanen. De Markt wordt weer versierd met een fontein op de plek waar eerst de kiosk stond.

Figuur 215: 25 jaar bevrijdingsfeest

De gasketel bij de Agnetenwal, achter de flats aan de Rosmolenstraat, wordt niet meer gebruikt en afgebroken.

Figuur 216: Oude gasketel aan de Agnetenwal achter de flats aan de Rosmolenstraat

Figuur 217: Het molenradhuis van de banmolen is verdwenen en de Molenbeek ook

Figuur 218: Kinderen spelen nu op de plek waar ruim 700 jaar lang de banmolen was

Figuur 219: Deze winkel 't Vers Sijtrötje' staat op de plek van de vroegere banmolen in 2000

De 'Oude Wieër' is gedempt, de wal is afgegraven bij de Walstraat, om er een parkeerplaats in te richten. De Misboekstraat is ook voor het grootste deel gesloopt.

Figuur 220: Parkeerplaats op de "Oude Wieër" bij de Walstraat

1971

Een locomotief remt te laat, rijdt door het stootblok en ramt de pijler van de stationsoverkapping.

Figuur 221: Te laat geremd op het station in 1971

Melkfabriek Sibema fuseert met Campina, waarmee de kaasproductie in Sittard stopt.

Figuur 222: Sibema wordt Campina in 1971

In de Helstraat begint de oude Voogdij, naast de banmolen, in een ruïne te veranderen en wordt in 1973 volledig gesloopt tijdens de sloop van Klein Venetië.

*Figuur 223: De oude voogdij in de Helstraat in 1965 en in 1971 in toenemende staat van verval
(op het witte bord staat: "Verboden te wateren")*

Figuur 224: Reclamebord op de Voogdij in verval

Het reclamebord Opekta maakt reclame voor een vruchtenpoeder (pectine), dat onder huisvrouwen erg populair was om zelf jam te maken. Het Duitse bedrijf werd geleid door Otto Frank, de vader van Anne Frank. Vanwege de Jodenvervolging in Keulen verhuisde hij in 1933 naar Amsterdam om daar de Nederlandse vestiging op te zetten. Met de komst van geleisuiker in 1965 raakte Opekta een groot deel van de markt kwijt.

1972

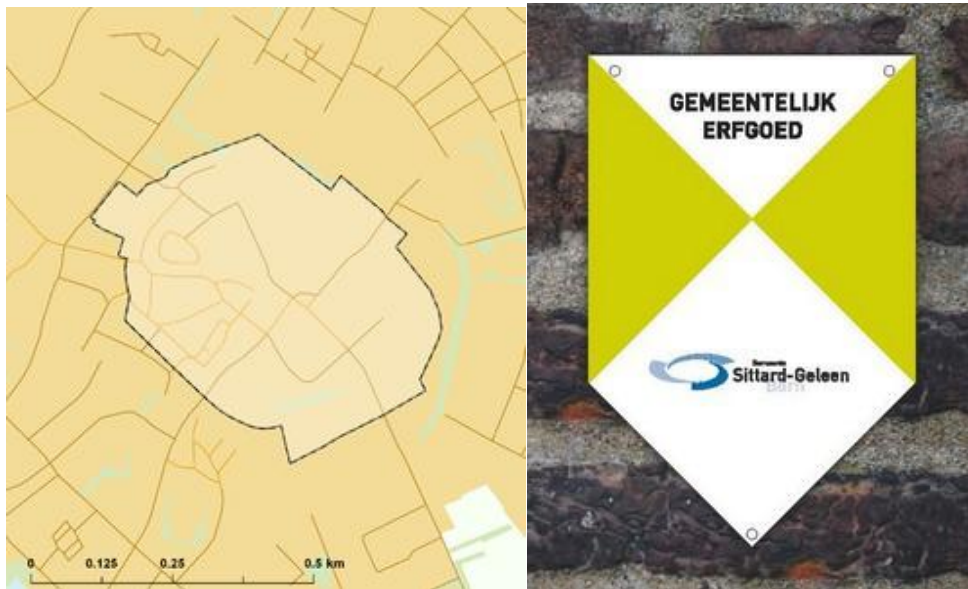
De binnenstad van Sittard wordt rijksmonument en beschermd stadsgezicht. Hiermee wordt voorkomen dat projectontwikkelaars, waar de gemeente zich aan overgeleverd heeft, nog meer gaan slopen in de binnenstad (zoals Klein Venetië) en moderne winkelcentra gaan bouwen zoals V&D, Hema en ABC-complex. Ook worden veel oude huizen gesloopt om parkeerplaatsen te creëren, zoals in de Gats. (zie midden op de foto)

Panden die binnen een beschermd gezicht vallen krijgen niet automatisch de status van beschermd monument. Wel moet de gemeente het bestemmingsplan aanpassen om nieuwe ontwikkelingen in het gebied te reguleren. Het beschermde gebied omvat de oude stadskern van Sittard binnen de stadswallen en een vrij ruim gebied daar omheen. Bijzonder is dat het schootsveld rondom de wallen nog grotendeels onbebouwd is gebleven. Het gebied is deels in beslag genomen door volkstuinen. Helaas is aan de zuidkant

Figuur 225: Parkeerprobleem in centrum

al een stuk aan straataanleg en moderne winkelpanden ten offer gevallen.

Figuur 226: Op de kaart staan de grenzen van het beschermd stadsgezicht, gemeente Sittard heeft in 2008 een groot aantal panden tot gemeentelijk erfgoed verklaard

Al meteen grijpt monumentenzorg in bij de sloop van pand 13 aan de zuidkant van de Markt. Uiteindelijk wordt het pand niet gesloopt maar verbouwd tot café.

Figuur 227: Monumentenzorg legt de sloop van het pand Markt 13 stop

Figuur 228: Zo zag het er uit rond 1900

Op de achtergrond van de krantenfoto is de sloop van Klein Venetië in volle gang. De laatste restanten van de eeuwenoude banmolen worden ook gesloopt.

Figuur 229: De laatste restanten van de banmolen worden gesloopt in 1972

Na de sloop van de Paradijsstraat en de Helstraat staat het vroegere wijnhuis er maar verlaten bij.

*Figuur 230: Sloop Klein Venetië, het Wijnhuis staat er verlaten bij
(links de vroegere protestantse school en rechts de banmolen die nog gesloopt moeten worden)*

Het duurt tot 2008 voordat de gemeente Sittard zijn monumentenlijst vastgesteld heeft, als onderdeel van het wettelijk beschermd stadsgezicht. Ondertussen verpaupert een deel van de binnenstad. In de Helstraat staan zeer oude huizen die in slechte staat verkeren, zoals huisnummer 27-29 gebouwd in 1627.

Figuur 231: Huis links (nr. 27) in de Helstraat uit 1627

Figuur 232: Hetzelfde huis in 1961 nog bewoond, in 1969 onbewoonbaar verklaard

Op veel plaatsen verschijnt graffiti op verwaarloosde panden.

Figuur 233: Graffiti in de Putstraat

Figuur 234: 'Sjooner plaetsjke is d'r niet'

Vrijkomende ruimte wordt meteen als parkeerplaats in gebruik genomen.

Figuur 235: Sloofterrein aan de Paradijsstraat bij den Tempel, op de achtergrond de gashouder

De oude voogdij in de Helstraat en de banmolen worden volledig gesloopt.

Figuur 236: op deze plek in de Helstraat stond de oude voogdij en links daarvan de banmolen

De gemeenteraad besluit een nieuw stadhuis te bouwen in de Baenje.

Figuur 237: Piketpaaltjes voor de bouw van het nieuwe stadhuis worden uitgezet

Figuur 238: Linksboven is de bouw van het nieuwe stadhuis gestart

In de Gats wordt door particulieren pogingen ondernomen om oude huizen te restaureren en weer bewoonbaar te maken.

Figuur 239: Start restauratie oude woningen in de Gats in 1972

Figuur 240: Hoek Gats-Kapittelstraat nr. 2 (oude gasleiding van de straatlantaarns is nog aanwezig)

Met ingang van 2 oktober 1972 wordt de ijzeren brug bij de Brugstraat afgesloten om afgebroken te worden en vervangen door een nieuwe bredere brug.

Figuur 241: In 1965 was het seinhuis boven de ijzeren brug nog aanwezig

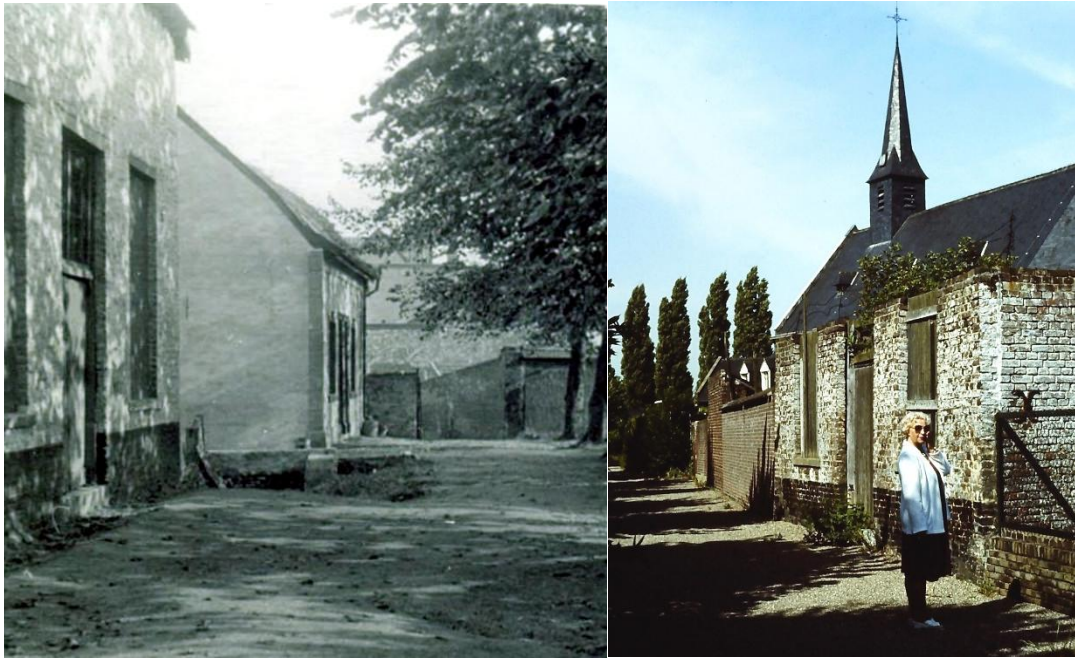
Figuur 242: IJzeren brug wordt afgesloten om gesloopt te worden (het seinhuis is al afgebroken)

In tegenstelling tot alle slooptactiviteiten in Sittard worden er plannen gemaakt om de Ophovenerwatermolen weer op te knappen en werkend te maken. Het duurt nog tot 1998 voordat dit gerealiseerd wordt en de watermolen geen graan meer gaat malen, maar elektriciteit opwekken.

Figuur 243: Ophovenermolen in 1972

De huisjes op de Agnetenwal, richting Putstraat, zijn al jaren onbewoonbaar en worden gesloopt.

Figuur 244: Huisjes op de Agnetenwal, nog bewoond door Sjeng Godding met zijn vrouw in 1930, worden gesloopt

In de Kollenberg wordt een nieuw waterreservoir in gebruik genomen, naast het oude reservoir. Het nieuwe heeft een capaciteit van 5 miljoen liter, het oude van 1 miljoen liter.

1973

De eerste fase van winkelcentrum Den Tempel (supermarkt Torro naast AH) wordt opgeleverd en gestart wordt met de bebouwing van de overkluisde Molenbeek bij de protestantse kerk.

Figuur 245: Eerste fase winkelcentrum Den Tempel is gereed, links de Torro en rechts Den Tempel

De gemeenteraad keurt de aanleg van een winkelpromenade in de Brandstraat en de Limbrichterstraat goed. De kosten worden begroot op 344.000 gulden.

Figuur 246: Winkelpromenade Limbrichterstraat in 1973

Het nieuwe gemeentehuis ('Stadskantoor' genoemd) wordt opgeleverd.

Figuur 247: Rechtsboven het nieuwe gemeentehuis en onder het Stadspark met centraal het Julianaplein, rechts zijn woningen gebouwd in het vroegere sportveld van het College

Vanaf het dak van het nieuwe gemeentehuis is een mooi uitzicht over het Tempelplein en omgeving. Bij het Tempelplein is de winkel van Albert Hein gebouwd en een parkeerplaats aangelegd. Het nieuwe winkelcentrum Den Tempel wordt gebouwd. De behoefte aan parkeerruimte is duidelijk zichtbaar, later zal naast het stadhuis een parkeerkelder gebouwd worden.

Figuur 248: Uitzicht vanaf het dak van het nieuwe stadhuis

Figuur 249: Nieuwe ingang van het stadhuis (en lift naar parkeergarage) is een rommeltje in 2012

Bij de roeivijver worden drie bejaardenflats gebouwd.

Figuur 250: Bejaardenflats bij de roeivijver, op de achtergrond het klooster Leijenbroek (bovenaan is het villapark Kolleberg te zien)

De omgeving van het protestantse kerkje wordt gesloopt (in de volksmond 'Klein Venetië') en de Molenbeek overkluisd.

Figuur 251: Grote spitsboogvensters in de westmuur van de protestantse kerk tijdens de sloop van 'Klein Venetië'

Figuur 252: De omgeving van het Protestantse kerkje is gesloopt in 1973, rechtsonder het lege Tempelplein en in het midden onder de nieuwe Albert Hein. De Wieër is omgetoverd tot parkeerplaats

In april 1973 wordt gestart met de nieuwbouw van het Stads Kernplan in het vroegere Klein Venetië op de hoek Helstraat – Paradijsstraat.

Figuur 253: Burgemeester Dassen stort het eerste beton (op achtergrond het Wijnhuis in de Helstraat)

Figuur 254: Nieuwbouw winkelcentrum Den Tempel (op achtergrond protestants kerkje)

Tegelijkertijd wordt in de binnenstad de 'Promenade' aangelegd.

Figuur 255: Aanleg Promenade in de Limbrichterstraat

Figuur 256: Ook de Markt wordt onder handen genomen

Figuur 257: en met kleine stenen bestraat, in de stijl van de Promenade

1974

De gemeenteraad, die uit CDA-leden bestaat, is bang stemmen te verliezen bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten, vanwege de kritische geluiden van de Sittardenaren over het sloopbeleid van de raad in de afgelopen jaren en de plannen voor de centrum van Sittard. Er wordt dan ook een inspraakbijeenkomst georganiseerd, waarin men mee kan praten over het toekomstige beleid voor de binnenstad.

Op onderstaande luchtfoto uit 1974 is duidelijk te zien dat er een nijpend tekort aan parkeerplaatsen is in Sittard. Later zal het ABC-complex gebouwd worden op de parkeerplaats links van AH (de plek van de vroegere stadsgracht de Wieër), waar op het dak parkeerruimte wordt ingericht. Ook wordt naast het stadhuis een parkeergarage gebouwd.

Figuur 258: Rechtsonder het nieuwe stadhuis en centraal AH op de plek van de vroegere Sijefbaan

Tegenover het nieuwe stadhuis wordt bejaardencentrum 'de Baenje' gebouwd.

Figuur 259: Bouw bejaardencentrum 'de Baenje'

1975

Tijdens de carnavalsoptocht wordt de gemeenteraad voorgesteld als een stel ezels onder leiding van de burgemeester, gezien hun plannen met de binnenstad en hun sloopwoede.

Figuur 260: De 'gemeenteraad' tijdens de carnavalsoptocht IN 1975

Figuur 261: 't Zolderke tijdens carnavalsoptocht, laatste jaar van dit smalle café

De gesloten staatsmijn Maurits ontwikkelt zich tot een nog vervuilender chemisch complex, de DSM ('Dutch State Mines').

Figuur 262: Vroegere mijn Maurits getransformeerd tot chemisch bedrijf

Op de Markt worden oude panden gesloopt zonder archeologisch onderzoek.

Figuur 263: Keldergewelven onder pand Vlaar aan de Markt worden gewoon gesloopt

Bij het verwijderen van een stuc laag in een achterkamer van woning Markt 30 wordt een beschildering aangetroffen met een jachttafereel. Wie weet wat voor moois nog meer onder kalk- en portlandcementlagen tevoorschijn komt.

Figuur 264: Beschildering aangetroffen met een jachttafereel in woning Markt 30

De omgeving van het protestantse kerkje wordt voorzien van moderne nieuwbouw en winkels.

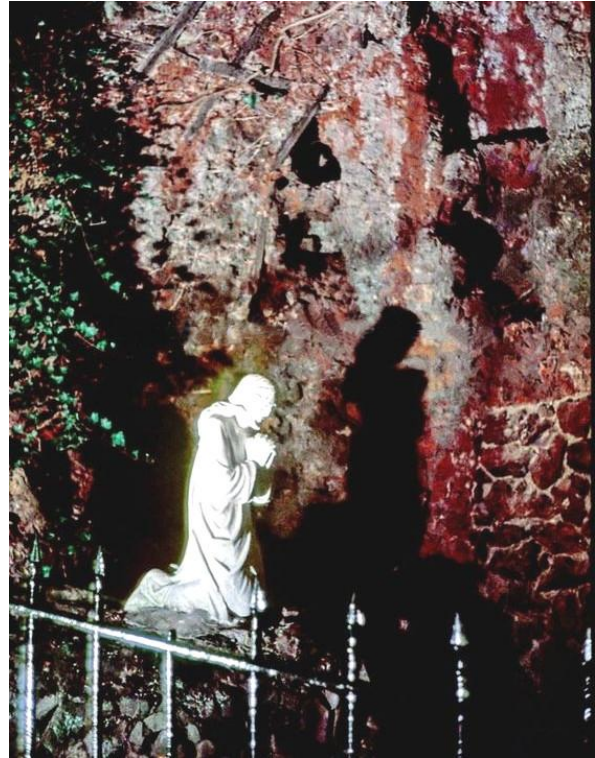
Figuur 265: Mooi hè, Molenbeek weg, Gruizenstraat weg, watermolen weg

Met de restauratie van Den Tempel wordt op 7 maart gestart.

Figuur 266: Den Tempel vóór de restauratie in 1975

Het 300-jarig bestaan van de Rosakapel wordt herdacht. De Kollenbergerweg is 's avonds verlicht, evenals de 'Hof van Olijven'. In het Kritzraedthuis vindt een grote tentoonstelling plaats onder de titel 'Rosa Mystica': een uitvoerige belichting van persoon en leven van de H. Rosa, alsmede van haar verering in Sittard en op andere plaatsen. Geëxposeerd werden onder meer de officiële documenten betreffende haar zalig- en heiligverklaring uit de Vaticaanse bibliotheek, beelden en schilderijen, reliekhouders, devotieprentjes en een groot aantal archivalia en andere belangrijke documenten. De Rosaprocessie vindt plaats op zondag 31 augustus in bijzijn van bisschop J. Gijsen. Behalve de Sittardse verenigingen en muziekgezelschappen neemt ook de 'Zwitserse Garde' uit Roermond deel aan de stoet naar de Rosakapel.

Figuur 267: Verlichte Hof van Olijven tijdens

*Figuur 268: De Rosaprocessie in de Putstraat op weg naar de St. Rosakapel
(Zwitserse Garde van de Paus uit Roermond, het lijkt wel carnaval)*

Figuur 269: Rosaprocessie 300 jaar Rosakapel

Deze grote St. Rosaprocessie is de laatste geweest waarbij zoveel zusters en priesters meeliepen in de stoet. In de volgende jaren zijn er meer toeschouwers langs de kant dan deelnemers in de processie.

Figuur 270: Groot aantal religieuzen loopt mee in de Rosaprocessie in de Putstraat

Tijdens de processie wordt ook het eeuwenoude mirakelbeeldje uit de St. Petruskerk meegenomen.

Figuur 271: Mirakelbeeldje in de St. Rosaprocesie

Tijdens rioleringswerkzaamheden in Paardestraat worden de fundamente van de Broekpoort blootgelegd.

Figuur 272: Fundamente van de Broekpoort

Het Tempelplein is door de 'heilige koe' in bezit genomen.

Figuur 273: De heilige koe heeft het Tempelplein in bezit genomen

1976

In de Kapittelstraat, naast de Stadsschool, wordt gestart met de restauratie van een verwaarloosd kapittelhuis.

Figuur 274: Kapittelhuis in de Kapittelstraat nr. 4 nog bewoond in 1962 en onbewoonbaar in 1975

Figuur 275: Start restauratie kapittelhuis in 1976

Figuur 276: Gerestaureerd kapittelhuis, gevel, ramen en deuren weer in oude staat terug gebracht

1977

Bij het voormalige klooster Watersley wordt de school voor speciaal onderwijs voor geestelijk gehandicapten 'Den Tomel' geopend.

Derde restauratie van het protestantse kerkje, waarbij de gevels voor een deel in de oorspronkelijke staat terug gebracht worden. Het gebrandschilderde glas in de vroegere grote ramen wordt verdeeld over diverse kleinere ramen in de kerk. De Molenbeek blijft overkluisd.

Figuur 277: De grote spitsboogvenster weeg dichtgemetseld en boven de oude ramen hersteld

Figuur 278: Interieur protestantse kerkje na het aanbrengen van de nieuwe ramen in 1977

De Ursulinen vertrekken uit Sittard. De congregatie van de dochters van O. L. Vrouw van het H. Hart neemt de verzorging van de bedevaartcultus in de Basiliek over.

Jongerensoos 'Donkiesjot' verhuist van het oude herenhuis op het Tempelplein naar de vroegere stadsschool op de hoek Kapittelstraat-Kloosterplein. Met de opkomst van de punk zijn de sixties voorgoed voorbij. Punk- en new wave-muziek bepalen voortaan het opzwepende maar sombere achtergrondgeluid in de sterk gepolariseerde jaren tachtig. Het concert van de Engelse punkband the Sex Pistols, in december 1977 in jongerencentrum Donkiesjot, markeert het begin van deze roerige periode in de regio. In Sittard ontstaat er een hele – deels door de punkbeweging geïnspireerde – infrastructuur van kraakpanden, actiegroepen, alternatieve hulpverlening en non-conformistisch vermaak. Deze periode wordt gekenmerkt door een ongekend creatieve, veelvormige en actieve alternatieve beweging, niet alleen in de grote steden maar ook in Sittard.

Bij de restauratie van het St. Salviuskerkje in Limbricht worden in het koor muur- en gewelbschilderingen blootgelegd, de oudste die in een Nederlandse dorpskerk zijn aangetroffen.

Figuur 279: Bij de restauratie van het Salviuskerkje in Limbricht worden gewelbschilderingen uit 1300 ontdekt

De geschiedenis van de oude Salviuskerk gaat terug tot het einde van de 10^e eeuw. Van het toen gebouwde zaalkerkje resteert de noordmuur van maaskeien.

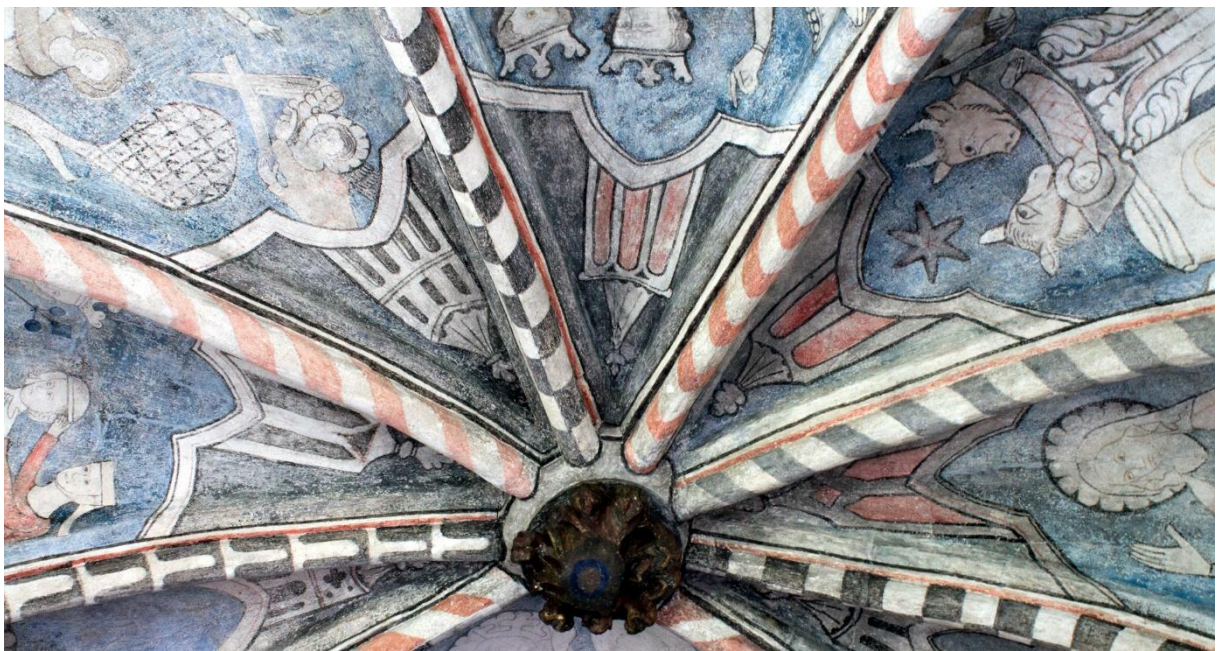
Figuur 280: Maaskeien in de noordmuur van het Salviuskerkje

In de 15e eeuw werd de oorspronkelijke zaalkerk uitgebreid met de huidige zuidbeuk in gotische stijl. Voor deze zuidbeuk werd mergel gebruikt. De toren is ouder en dateert van 1458. Het uit 1715 daterende kerkorgel is afkomstig uit het klooster Sint Agnetenberg in Sittard.

Figuur 281: St. Salviuskerk in 1890

De muurschilderingen van rond 1300 zijn later gerestaureerd.

Figuur 282: Gewelfschilderingen uit het jaar 1300 in het Salviuskerkje

1978

Op 17 maart wordt de gerestaureerde Den Tempel opgeleverd en hierin het streekmuseum 'D'n Tempel' geopend. In 1993 verdwijnt het museum weer en krijgt het gebouw een horecabestemming.

Figuur 283: Gerestaureerde Den Tempel in 1978 als museum en in 1993 als café-restaurant

Hiermee is het winkelcentrum Den Tempel compleet. Het oude protestantse kerkje wordt nu omringd door modern ogende winkels.

Figuur 284: Het oude protestantse kerkje omringd door modern ogende winkels

1979

De winter is streng met sneeuw en ijs.

Figuur 285: Ijspret bij het gemeentehuis in de Baenje

In de Voorstad wordt begonnen met de aanleg van het winkelerf Voorstad-Steenweg.

De gemeenteraad stelt een bedrag van 250.000 gulden beschikbaar om de stadswallen te restaureren.

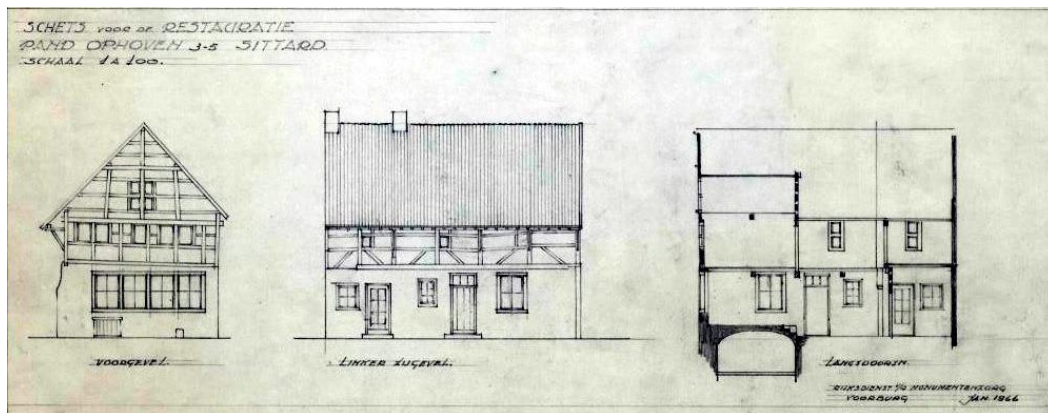
De Kritzraedtstichting koopt een oud vakwerkhuis in Ophoven uit de 16^e eeuw en restaureert dit huis.

Figuur 286: Vakwerkhuis Ophoven -5 uit 1779 voor de restauratie

Figuur 287: Restauratie vakwerkhuis Ophoven -5 uit 1779

Figuur 288: Restauratie vakwerkhuis Ophoven -5 uit 1779

Het ernaast gelegen vervallen huis wordt ook gerestaureerd.

Figuur 289: vervallen oude huizen in Ophoven worden gerestaureerd

Ook in Overhoven en Stadbroek zijn de meeste oude huizen van voor 1900 vakwerkbouw.

Figuur 290: Vakwerkboerderij in Overhoven in 1895

Figuur 291: Vakwerkboerderij aan de Oude Weg in Stadbroek bij de Geleenbeek in 1965

In het voormalige Ursulinenklooster en het voormalige Dominicanenklooster aan de Oude Markt wordt de lerarenopleiding van de Katholieke Leergangen (vanaf 1996 Fontys Hogescholen) geopend. De opleiding heet HKLS (Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard) en het vroegere Dominicanenklooster wordt van binnen verbouwd.

Figuur 292: Verbouwing van het vroegere Dominicanenklooster door de Katholieke Leergangen

Aan de Brugstraat te Sittard worden het cafépand 'In 't Zwarte Paard' en de achterliggende koelcellen van de voormalige groenten- en fruitveiling gesloopt.

Figuur 293: Rijks weegbrug en café In 't Zwarte Paard

Figuur 294: Sloop van het Zwarte Paard in 1979

1980

In winkelcentrum 'Den Tempel' is een passage voorzien van een 'loos dakje'. Na hevige protesten, omdat hierdoor het uitzicht op de toren van de protestantse kerk verhinderd wordt, laat de gemeente dit dakje op eigen kosten slopen.

Figuur 295: Het gewraakte 'loos dakje' dat het zicht op het kerkje wegneemt

Figuur 296: De poort van Den Tempel is omgetoverd tot een soort stadspoort

Bij renovatie van de Markt komen de funderingsresten van het oude stadhuis tevoorschijn. In november worden hier dertien Hollandse lindebomen geplant.

Figuur 297: Renovatie Markt in 1980 (de funderingsresten van het oude stadhuis worden zichtbaar)

Ook na de renovatie is de Markt een parkeerplaats voor auto's. In de decembermaand zijn de gevels op de Markt verlicht.

Figuur 298: Parkeerplaats Markt in 1980

De bakkerij tussen de Basiliek en het vroegere Dominicanenklooster aan de Oude Markt wordt afgebroken.

Figuur 299: Sloop van de vroegere hostiebakkerij van de Ursulinen

De Sittardse najaarskermis (de St.-Maartenskermis), die overigens maar matig bezocht wordt, wordt afgeschaft.

Figuur 300: Najaarskermis wordt matig bezocht en afgeschaft

Bij de melkfabriek Campina wordt de laatste melkbus verwerkt. Vanaf nu wordt de melk bij de boeren per tankwagen opgehaald. De verdwijning van de melkbus uit het straatbeeld leidde direct tot een nieuwe rage en wel de jacht op deze bussen om ze te gebruiken als ornament in tuin of huiskamer. Elke aangesloten veehouder had eigen melkbusnummers, zo had het Casino 20 melkbussen.

Zelfs uit Susteren worden melkbussen opgehaald.

Figuur 301: Boerderij aan de Molenstraat 1 in Susteren

Figuur 302: Melkbussen van een veeboer in Ophoven

Figuur 303: Aanvoer van koemelk per tractor in melkbussen bij de melkfabriek Campina in de Agricolastraat

1981

Een grote mast van de Centrale Antenne Installatie aan de Duustergats in de Kollenberg wordt in gebruik genomen en de meeste huizen worden op de CAI aangesloten. In Sittard verdwijnen nu de vele televisieantennes op de daken.

Figuur 304: TV-antennes op de daken gaan verdwijnen

Er wordt gestart met de restauratie van de basiliek aan de Oude Markt.

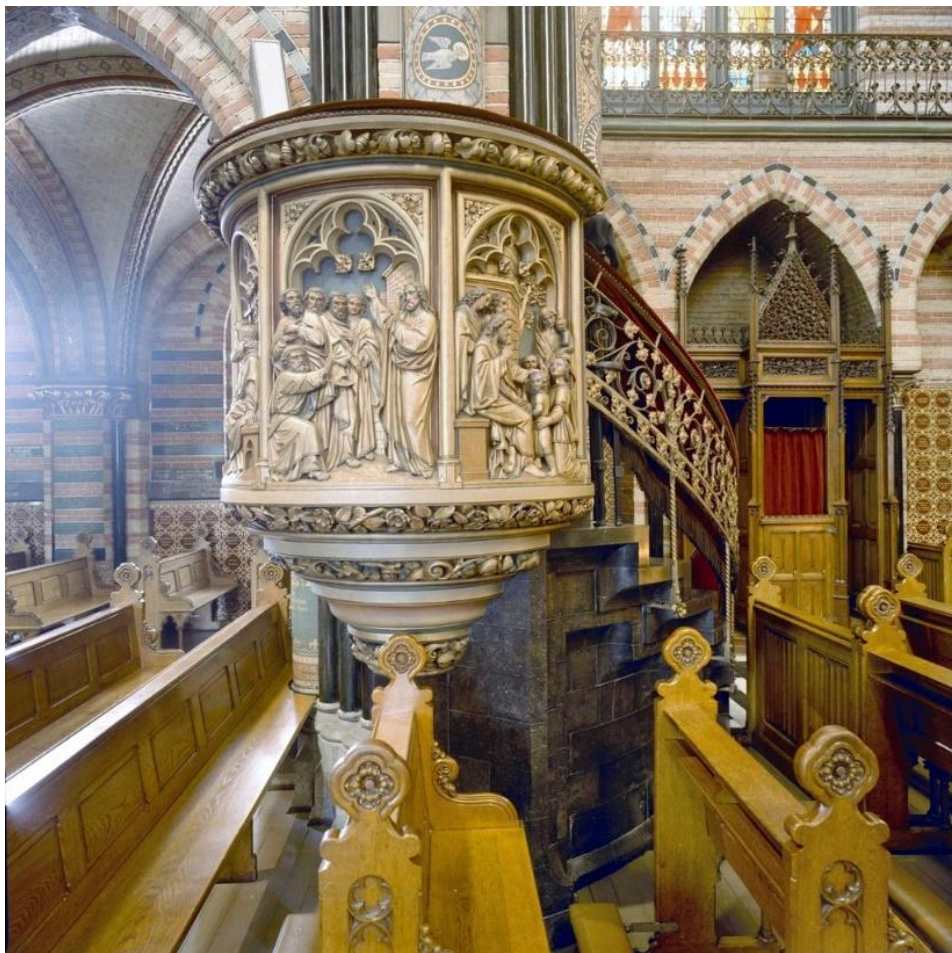

Figuur 305: Gerestaureerde basiliek met ernaast het vroegere pensionaat van de Ursulinen, nu hotel Merci

Figuur 306: Entree van hotel Merci in 2015

Ook de preekstoel in de Basiliek wordt gerestaureerd.

Figuur 307: Preekstoel in de Basiliek

De preekstoel bevat vier Bijbelse afbeeldingen:

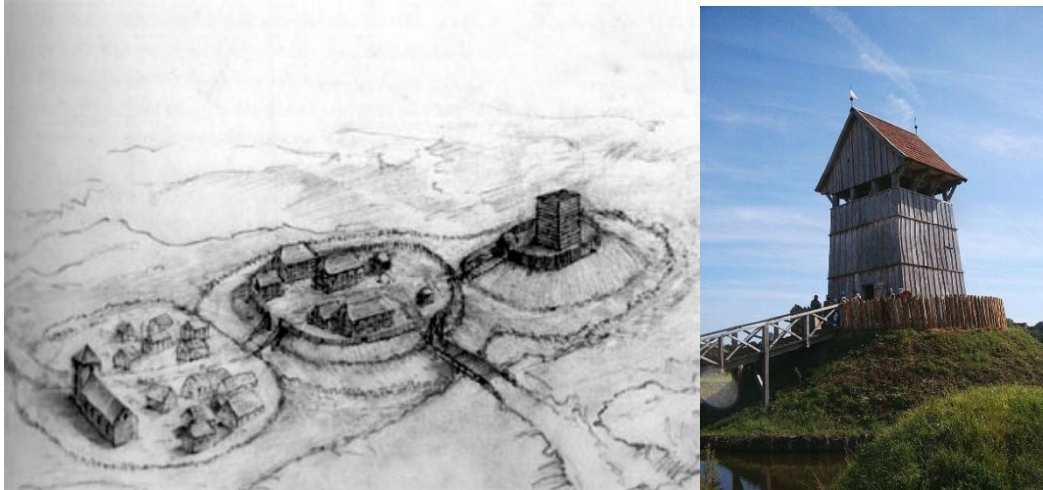
Figuur 308: Het gesprek van Jezus met Nicodemus en Jezus in gesprek met de Samaritaanse vrouw, bij de put van Jacob

Figuur 309: De kinderen bij Jezus en Zending van de apostelen

Bij opgravingen op een binnenplaats van het voormalig Ursulinenklooster wordt een gedeelte van de

omgrachting van het mottekasteel uit de 11^e eeuw blootgelegd, waarvan de voorburcht op het huidige Kloosterplein lag. Een mottekasteel is een hoogmiddeleeuws burchttype dat meestal in hout werd opgetrokken. Het hoofdkenmerk was dat het stond op een motte, een kunstmatig aangelegde aarden heuvel. Het mottekasteel zelf bestond veelal uit een torenvormig gebouw. In de 12^e eeuw werden beide complexen binnen een ovale stadsomwalling met gracht gebracht.

Figuur 310: Nederzetting Sittard rond 1100 (links de ook omgrachte St. Petruskerk)

De 'Louisagroeven' in de Graetheide, die achtergebleven was na de bruinkoolwinning, blijkt verontreinigd te zijn met chemisch afval. DSM ontkent hiervoor verantwoordelijk te zijn. Ook het grondwater rond de DSM-vestiging in de Graetheide is sterk verontreinigd. Het gemeentelijk waterleidingbedrijf van Sittard moet opnieuw drie putten in het waterwinningsgebied Bergerweg wegens verontreiniging sluiten.

*Figuur 311: Waterputten in het waterwinningsgebied Bergerweg
(op de achtergrond het pompstation waarmee water naar de Kollenberg geperst wordt)*

De parkeerproblemen in het centrum zijn nog steeds niet opgelost, overal waar dat maar mogelijk is worden parkeerplaatsen ingericht, zoals op het Tempelplein, de oude Wieër, in de Gats, op de Markt, op de cour van Franciscus Solanus, de schootsvelden.

Figuur 312: Overal waar dat maar mogelijk is worden parkeerplaatsen ingericht

1982

Er vindt een gemeentelijke herindeling plaats, Limbricht en Munstergeleen gaan onderdeel uitmaken van de nieuwe gemeente Sittard met ca. 43.500 inwoners. Born, Grevenbicht en Obbicht-Papenhoven gaan samen de nieuwe gemeente Born vormen met ca. 13.000 inwoners en Geleen krijgt het hele DSM-terrein, maar geen vergroting van het aantal inwoners, dat ca. 34.000 blijft. De overheid zei 'om de lokale bestuurskracht te vergroten', maar deze tijd wordt vooral gekenmerkt door schaalvergroting, waarbij ook bijvoorbeeld scholen, ziekenhuizen en verpleeghuizen fuseren tot onwerkbare en veel te grote instituten, met een leidinggevend kader dat veel te ver van de werkvloer afstaat. Directies van scholen gaan zich 'College van Bestuur' noemen of 'CEO', met uiteraard bijbehorend buitensporig salaris. In de politiek komt later een reactie van Pim Fortuin, die pleit voor kleinschaligheid. Zijn boek in 1997 'Tegen de islamisering van onze cultuur', waarin hij zich keerde tegen de multiculturele samenleving (kern van zijn betoog was dat de islam haaks staat op de waarden en normen van de moderne westerse samenleving), brengt heftige reacties teweeg en leidt er uiteindelijk toe dat hij vermoord wordt in 2002.

Figuur 313: Pim Fortuin

In november wordt een landelijke staking in het onderwijs georganiseerd tegen het beleid van Minister Deetman. In Sittard komt een grote menigte samen bij het Gemeentehuis aan de Baenjestraat tijdens de Onderwijsstaking.

Figuur 314: Onderwijsstaking en demonstratie bij gemeentehuis

Het voorstel om Sittard en Geleen samen te voegen leidt, net als in 1928, tot heftige reacties in Geleen. Het gemeentebestuur van Geleen adviseerde zijn inwoners zelfs om de jaarlijkse St. Jozefmarkt niet te bezoeken.

Voor Sittard wordt een nieuw wapen ontworpen. In goud een krulkruis van sabel; in een schildvoet van keel drie kepers van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren. Het krulkruis is een oud heraldisch teken, de schildvoet herinnert aan de voormalige gemeente Limbricht. De gemeente Sittard bezit het exclusieve recht om het wapen te voeren.

Figuur 315: Nieuwe gemeentewapen Sittard in 1982

Bij grondwerkzaamheden in het uitbreidingsplan 'Kemperkoel' ten zuiden van de Wehrerweg, wordt een Merovingisch rijengrafveld ontdekt uit de 7^e eeuw. Er worden 63 graven gevonden en onder de verharde weg moeten nog meer graven liggen. De bijbehorende nederzetting is nog niet ontdekt.

1983

De geliquideerde steenfabriek St.-Rosa, de laatste van haar soort in Sittard, wordt openbaar geveild. De gemeenteraad besluit het openluchtzwembad aan de Vijverweg te sluiten.

Figuur 316: Gesloten openluchtzwembad na het verwijderen van de zwembaden

Opening van het gerenoveerde voetpad naast de St.-Michielskerk. Het krijgt de naam 'Kerkepad', naar de gelijknamige televisieserie van de NCRV, die in Sittard te gast is.

Figuur 317: Kerkepad aan de achterkant van de St. Michielskerk

Figuur 318: Rechts van de St. Michielskerk loopt het Kerkepad onder de poort door

Begin 1983 was de Bergerhof of Casino aan de Marijkelaan niet meer bewoond en de grote toegangspoort dichtgemetseld.

Figuur 319: Bergerhof of Casino verwaarloosd in 1982

Aannemer Marcel Muyres koopt de verwaarloosde hoeve om deze te restaureren en er het hoofdkantoor van het bouwbedrijf te vestigen.

Figuur 320: Bergerhof gerestaureerd en kantoor bouwbedrijf Marcel Muyres in 1983

1984

Kweekschool St. Jozef wordt omgezet tot Katholieke Pedagogische Academie (PABO) en krijgt nieuwbouw in de Beukenboomlaan in de Kollenberg.

Figuur 321: Nieuw gebouw van de PABO in de Kollenberg

In de Voorstad wordt het beeld van de 'Zittesje Sjnaak' (Sittardse kwajongen) onthuld. Het beeld is gemaakt door J Wiertz in opdracht van de VVV.

Figuur 322: Beeld van de 'Zittesje Sjnaak' in de Voorstad

1985

In Schengen (Luxemburgs drielandenpunt: Luxemburg, Duitsland en Frankrijk) ondertekenen de regeringsleiders van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland en Frankrijk het eerste 'Verdrag van Schengen'. Ze komen overeen de personencontrole aan hun gemeenschappelijke grenzen af te schaffen. Hiermee verdwijnt het grenskantoor op de grens met Duitsland en kunnen de inwoners ongehinderd goedkopere benzine gaan tanken in Tudderen.

Figuur 323: Oude grenskantoor aan de Tudderenderweg rond 1912

Figuur 324: Grens met Duitsland zonder grenscontrole

Aan de Tudderenderweg bij de grens wordt een nieuw woonwagencentrum geopend.

Figuur 325: Nieuwe woonwagencentrum op de Tudderenderweg in 1985

De toren van St. Petruskerk wordt opnieuw gerestaureerd. Aan de zuidkant zijn twee herinneringsstenen aangebracht (1985 en 1854) met daarboven een zandstenen beeld van een tronende St. Petrus, die vrij hoog en wat willekeurig in de muur geplaatst is. Dit beeld heeft een

uitgesproken 16^e-eeuws karakter en verdient een betere plek dan hier langzaam maar zeker ten onder te gaan. Anderen zeggen dat dit beeld uit de 13^e- of 14^e eeuw stamt.

Figuur 326: St. Petrus ingemetseld in de zuidkant van de toren en een ander beeld van hem boven de zuidingang van de St. Petruskerk

Figuur 327: Herinneringsstenen aan de restauraties van de toren

In het stadspark wordt het openlucht zwembad gesloten.

Figuur 328: Openluchtzwembad wordt gesloten

In de zwembaden wordt een forellenvisvijver gevestigd, waar tegen betaling op forellen gevist kan worden. Tien jaar later wordt het zwembad gesloopt.

Figuur 329: Vroegere openluchtzwembad als forellenvijver ingericht

Naast de eeuwenoude Stenen Sluis wordt door het Waterschap Roer en Overmaas een op afstand te bedienen stuw gebouwd en de loop van de Geleenbeek wordt daarvoor aangepast. Tegelijkertijd wordt de hierop aansluitende Keutelbeek gekanaliseerd met een betonnen oever, om de waterafvoer te verbeteren. Het geheel verpest de groene omgeving van de eeuwenoude Stenen Sluis volledig.

Figuur 330: Gevelsteen in de zijmuur van de Stenen Sluis met jaartallen (1658-1735-1776-..), waarin de sluis gerestaureerd werd

Figuur 331: Geautomatiseerde stuw naast de Stenen Sluis

Het waterschap heeft ook een omleiding van de Geleenbeek bij de Ophovenermolen aangelegd, om de molen te beschermen tegen hoge waterafvoeren. De omleiding dient ook als vispassage zodat vissen de molenstuw kunnen passeren.

Figuur 332: Omleiding Geleenbeek bij de Ophovenermolen als vispassage

Kasteel Grasbroek wordt gerestaureerd.

Figuur 333: Ankerjaartal 1596 op de voorgevel van het gerestaureerde kasteel Grasbroek

1986

DMV Campina maakt bekend dat de Sittardse vestiging aan de Agricolastraat gesloten zal worden, omdat het zuivelconcern de productieafdelingen zoveel mogelijk in één plaats (Eindhoven en Veghel) wil concentreren. Bovendien is de plastic melkfles lang niet meer zo populair als vroeger en juist van die plastic fles moest de Sittardse vestiging het hebben. Al snel verloedert de verlaten melkfabriek.

Figuur 334: Melkfabriek wordt door DMV Campina gesloten

In de wijk Kollenberg worden twee weken lang opnamen gemaakt voor de speelfilm Flodder van regisseur Dick Maas.

Figuur 335: Opnamen film Flodder in de Kollenberg

Monumentale boerderij Lahrhof wordt gerestaureerd.

Figuur 336: Monumentale boerderij Lahrhof is gerestaureerd

Om plaats te maken voor de nieuwe gevangenis wordt de schoorsteen van de steenfabriek aan de Geerweg gesloopt.

Figuur 337: Schoorsteen van de steenfabriek in 1925

Het Sittardse ziekenhuis 'de Goddelijke Voorzienigheid' fuseert met het 'Sint Barbaraziekenhuis' in Geleen en er ontstaat het 'Maaslandziekenhuis'.

Figuur 338: Hoofdingang Maaslandziekenhuis (begin van de sloop in 2010)

De Geleense locatie werd uit kostenoverweging en beperking van ziekenhuisbedden uiteindelijk gesloten en enkele jaren daarna gedeeltelijk gesloopt. Alle ziekenhuisactiviteiten werden toen in Sittard geconcentreerd.

In Geleen wordt de St. Janskluis ingericht als bidkapel en kleine concertzaal.

Figuur 339: St. Janskluis in 2001

In het voorjaar geldt een tijdelijk graasverbod voor melkkoeien vanwege het ontploffen van de kerncentrale in Tsjernobyl. Ouders wordt geadviseerd om kinderen niet buiten te laten spelen en geen zelf gekweekte groenten te gebruiken.

In onderwijsland en ook in Sittard is de grote fusiegolf begonnen. De Katholieke PABO Sittard, de Limburgse MO-opleidingen in Sittard en de Katholieke Lerarenopleiding Sittard (opgericht in 1979) fuseren tot de Stichting Hoger Onderwijs Zuid-Nederland (HOZN). In 1992 wordt gefuseerd met de Katholieke Leergangen uit Tilburg en in 1996 met Fontys Hogescholen uit Eindhoven tot Fontys Hogeschool Sittard.

1987

Er wordt een begin gemaakt met de overkluizing van de Molenbeek in de wijk Stadbroek. Hierdoor komt een eind aan jarenlange klachten.

Sittard verkoopt het voormalige Dominicanenklooster en het Ursulinenklooster aan de Stichting Katholieke Leergangen, thans Fontys Hogeschool.

Figuur 340: Vroegere Dominicanenklooster, in 1987 Fontys Hogeschool

Initiatieven om de muurschilderingen in het voormalige Bisschoppelijk College te redden lopen op niets uit. Deze schilderingen zijn aangebracht tijdens de Bevrijdingsdagen van 1944-1945.

Figuur 341: Muurschilderingen tijdens de sloop van gymzaal en leslokalenvleugel van het College

Figuur 342: Muurschildering in de gymzaal van het College nog in tact in 1960

Ook de kapel van het Bisschoppelijk College wordt gesloopt.

Figuur 343: Sloop van de kapel van het College

Figuur 344: Delen van het vroegere internaat van het College blijven behouden

Figuur 345: Kapel College volledig gesloopt (op achtergrond de Forum-bioscoop)

In 1944-1945 was het Bisschoppelijk College 'Restcenter' voor Amerikaanse militairen die een paar dagen 'op verhaal' konden komen van hun gevechtshandelingen bij het veroveren van de Roerstelling van de Duitsers. In de recreatiezaal van het College hadden zij grote afbeeldingen van Churchill, Eisenhower en Stalin op de muur aangebracht en de Golden Gate Bridge in San Francisco. Ook deze wandschilderingen verdwijnen tijdens de sloop.

Figuur 346: Wandbeschilderingen van Amerikaanse militairen: weg ermee!

Figuur 347: Wandbeschilderingen van Amerikaanse militairen: weg ermee!

Op de kruising Walstraat-Engelenkampstraat worden woningen gebouwd.

*Figuur 348: Tegenover café 'Het Spinnewiel' worden bovenop de Walstraat woningen gebouwd
(Daarachter wordt het ABC-complex gebouwd)*

De Walstraat herinnert aan het verdwenen stuk wal tussen de Brandstraat (ter hoogte van de vroegere Limbrichterpoort) en de Wieër (het laatste deel van de stadsgracht) bij de Paradijsstraat, tijdens de bouw van het Bisschoppelijk College. Tot deze tijd was de wal nog volledig aanwezig. Zowel de Paradijsstraat als de Wieër zijn verdwenen bij de bouw van het ABC-complex.

Figuur 349: Walstraat gezien vanaf de Brandstraat

Figuur 350: Het protestants kerkje en het vroegere Klein Venetië slachtoffer van de vooruitgang

Het kapelletje dat hier in de Walstraat stond, tegen de muur van het College, blijft gelukkig behouden en wordt verplaatst naar de parkeeringang van het ABC-complex.

Figuur 351: Kapelletje in de Walstraat wordt verplaatst naar de parkeeringang van het ABC-complex

‘Donkiesjot’ in de oude stadsschool (ook wel het ‘Paradiso van het Zuiden’ genoemd) in de Kapittelstraat moet op 15 december zijn deuren sluiten. Dit gaat gepaard met een gewelddadige confrontatie met de Mobiele Eenheid. Er komt een einde aan de bijna dertigjarige geschiedenis van Donkiesjot. Het jongeren centrum balanceert dan al jaren op de rand van faillissement en kampt met sterk teruglopende bezoekersaantallen. De jaren tachtig lopen ten einde. In de voorafgaande jaren behoorde de jongerensoos tot de belangrijkste zalen van Nederland en kende in de jaren tachtig optredens van Sex Pistols, U2, Simple Minds, Ultravox, The Gun Club, New Model Army, Dead Can Dance, The Cocteau Twins, The Sound, Sjef van Oekel (plus blote dame) en vele anderen.

De zuivelfabriek Campina wordt gesloten.

Figuur 352: Zuivelfabriek Campina in 1985, tussen Keutelbeek (onder) en stadspark (boven)

1988

De vroegere speelplaats van het Bisschoppelijk College wordt als parkeerplaats ingericht, na de sloop van de kapel.

Figuur 353: Vroegere speelplaats van het Bisschoppelijk College ingericht als parkeerplaats

Op de plek van de vroegere Schiefbaan wordt het nieuwe winkelcentrum, het ABC-complex, aan de Walstraat geopend.

Figuur 354: Opening van het ABC-complex

De stedelijke schutterij 'Sjadssjötterie Junggesellencompagnie Sint-Rosa' wordt opgericht.

Figuur 355: Stadsschutterij St. Rosa

In tegenstelling tot vroeger kunnen in onze tijd ook vrouwen lid worden van de schutterij, maar dan wel in de rol van 'marketenster', die gerechtigd waren om aan soldaten te verkopen zoals drank, voedsel en kleine benodigdheden voor het dagelijks leven, vaak ook seks.

Figuur 356: Legerkamp Vught tijdens het beleg van 's-Hertogenbosch in 1629.

(In het midden zoetelaars kramen van de marketentsters met levensmiddelen voor de Staatse soldaten)

In de toren van de St. Petruskerk wordt een carillon van de firma Eijsbouts geplaatst, naast de zes luidklokken uit 1949.

Figuur 357: Carillon in de toren van de St. Petruskerk

Uit de zijgevel van de St. Michaelskerk vallen mergelbrokken. Gelukkig wordt niemand geraakt. Volgens de aannemer is dit veroorzaakt door het kletsnatte weer en de daarop volgende strenge vorstperiode.

Figuur 358: Mergelbrokken vallen uit zijgevel St. Michaelskerk